

คำนำผู้จัดพิมพ์

เป็นเวลาเกือบ 4 ปีที่ประเด็นความไม่สงบในภาคใต้ ปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อทุกชนิดแทบทุกวันอย่างต่อเนื่อง แม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามจะชี้แจงว่าสถานการณ์ต่างๆ ค่อยๆ ดีขึ้น แต่คนจำนวนมากที่ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เองกลับไม่มีความมั่นใจในข้อสรุปดังกล่าว จำนวนคนที่บาดเจ็บและเสียชีวิต รวมทั้งทรัพย์สินที่เสียหายเพิ่มขึ้น ในแต่ละวันเป็นเครื่องยืนยันความไม่มั่นใจดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

ทำไมการแก้ไขปัญหความไม่สงบในภาคใต้ที่ผ่านมา จึงยังไม่สามารถบรรเทาหรือเยียวยาปัญหาดังกล่าวได้..... หรือเราทุ่มเทความพยายามต่างๆ ไม่เพียงพอ

หากพิจารณาจากทรัพยากรต่างๆ ที่ภาครัฐได้ทุ่มเทตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าภาครัฐได้ทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่แล้วเพื่อรับมือกับปัญหาดังกล่าว ประเด็นก็คือ เราได้แก้ไขปัญหาย่างถูกต้องแล้วหรือไม่

ปัญหาส่วนใหญ่เราอาจใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหได้โดยไม่ยากนัก แต่ปัญหาที่มีความซับซ้อนเช่นกรณีความไม่สงบในภาคใต้ ความรู้ที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอและนำไปสู่ความผิดพลาดในการแก้ไขปัญหได้ และที่ผ่านมา มีรูปธรรมการแก้ไขปัญหหลายกรณีที่สะท้อนความผิดพลาดดังกล่าว

ทุกคนฝันอยากเห็นสถานการณ์ในภาคใต้คืนสู่สันติสุขโดยเร็ว และนำสุขภาวะคืนสู่พี่น้องประชาชนทุกคน ฝันดังกล่าวจะเป็นจริงได้ ก็ต่อเมื่อเราใช้สติและปัญญาในการแก้ไขปัญหา ปัญญาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการจัดการให้เกิดความรู้จริงเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อรู้เหตุแห่งปัญหาแล้ว การหาทางออกจึงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ในฐานะองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทในการบริหารจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของระบบสุขภาพ มีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการขับเคลื่อนกลไกจัดการความรู้เพื่อสันติสุขภาวะในพื้นที่ภาคใต้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ก้าวย่างนี้จะเป็นก้าวย่างที่นำไปสู่ฝันของทุกคนที่เป็นจริงในระยะเวลาอันใกล้ต่อไป

(นายแพทย์ พงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

สารบัญ

บทที่ 1	แนวทางการแก้ปัญหาวิกฤตชายแดนภาคใต้	5
บทที่ 2	ความรู้เพื่อการแก้ปัญหาวิกฤตชายแดนภาคใต้	6
บทที่ 3	ฐานข้อมูลวิจัยจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	50
บทที่ 4	ข้อเสนอในการจัดการงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา วิกฤตความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	96

การจัดการงานวิจัย แก้วิกฤตใต้

พศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวัฒน์

สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การจัดการงานวิจัย : แก้วกฤตใต้

วันที่ 7-8 พฤศจิกายน 2550

ณ ห้องจูปีเตอร์ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพมหานคร

ISBN 978-974-299-116-1

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2550 จำนวน 1,000 เล่ม

จัดทำโดย :

ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวิทย์

สนับสนุนการจัดพิมพ์ :

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

ออกแบบปกและรูปเล่ม :

พินิจ หิรัญสิริสมบัติ (081-8692997)

พิมพ์ที่ :

บริษัท กราฟิโก ซิสเต็มส์ จำกัด

177/9-11 คูภาลัยเพลส ซอยพร้อมพงษ์ (สุขุมวิท 39) ถนนสุขุมวิท

แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทร. 0 2662 1355-9 โทรสาร. 0 2662 1364

E-mail : graphico__sys@yahoo.com

บทที่ 1

บทนำ

ในเชิงรัฐศาสตร์ สังคมการเมืองกำลังเผชิญกับบริบทของการก่อการร้าย ความรุนแรงกำลังครอบคลุมทั่วโลก หากผนวกความเห็นเชิงเศรษฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาเหตุที่น่าจะเป็นผลมาจากกระแสของทุนนิยมที่สร้างความอยุติธรรม การเอารัดเอาเปรียบ อันบั่นทอนรากฐานของสังคม ซึ่งไม่เปิดช่องทางที่สร้างความเป็นธรรมอย่างแท้จริง ได้ทำให้กลุ่มผู้ถูกระงับถูกข่มขู่ได้ ด้วยความรุนแรง และเมื่อปฏิบัติการของรัฐผู้กุมอำนาจใช้ความรุนแรงในการตอบโต้ จึงเสี่ยงไม่ได้อันจะเกิดโศกนาฏกรรมของสังคม

การใช้ความรุนแรง ในบางสถานการณ์มีความจำเป็น แต่จะเกิดผลด้านลบคือ เกิดความเกลียดชัง ความแค้น และความแตกแยกยากที่จะสมานได้ การสร้างบรรทัดฐานใหม่ในการแก้ปัญหาโดยใช้สันติวิธี การสร้างความสมานฉันท์จึงเป็นแนวทางที่จะต้องใช้เวลาอย่างสมดุลง

ต่อสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ในเชิงประวัติศาสตร์และสังคม เชื่อว่าเป็นความต้องการแบ่งแยกดินแดน เพื่อปลดแอกจากความต้องการบูรณาการชนชาติที่ถูกกระทำตามนโยบายจากส่วนกลาง เป็นความต้องการที่จะคงอัตลักษณ์ของความเป็นมลายู ความเป็นปัตตานี ซึ่งมากกว่าการคงความเป็นมุสลิม สิ่งเร้าที่เป็นตัวเร่งให้เกิดความต้องการปลดแอกคือความอยุติธรรมของคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่เคยได้รับ และถูกละเลยมาตลอด

ขณะนี้แนวโน้มความรุนแรงของสถานการณ์เปลี่ยนไปจากเดิมรุนแรงมากขึ้น เหตุการณ์ไม่ใช่เป็นการกระทำของฝ่ายรัฐกับฝ่ายแนวร่วมกระบวนการแบ่งแยกดินแดนเท่านั้น แต่ยังมีปฏิบัติการตอบโต้ของกลุ่มจัดตั้งอีกหลายกลุ่มในพื้นที่ ทั้งกลุ่มกองกำลังอีกหลายกลุ่ม รวมถึงกลุ่มประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมที่ลุกขึ้นปกป้องตนเอง และมีปฏิบัติการโต้ตอบ ขณะเดียวกันพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีกลุ่มอิทธิพลทั้งกลุ่มนักการเมือง กลุ่มยาเสพติด กลุ่มไม่เถื่อน ที่ร่วมสร้างสถานการณ์ทำให้ความรุนแรงมากขึ้น มีความซับซ้อนมากขึ้น ยากต่อการแก้ปัญหา

ขณะที่รัฐซึ่งให้น้ำหนักกับฝ่ายความมั่นคง ยังรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงไม่ทัน มาตรการต่างๆ ที่ใช้นอกจากจะไม่สามารถคลี่คลายสถานการณ์ได้ กลับทำให้ปัญหาเลวร้ายมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องเพราะเป็นภัยคุกคามที่ฝ่ายความมั่นคงไม่คุ้นเคย ไม่รู้ว่าควรจะใช้มาตรการแก้ปัญหาอย่างไร ทำให้ยังคงยึดติดกับการดำเนินการแก้ปัญหาแบบเดิมๆ ที่เชื่อว่าเคยทำได้สำเร็จมาก่อน ขณะเดียวกันโดยวัฒนธรรมมองครุฑทำให้ข้อเสนอที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็น การคิดนอกกรอบถูกละเลย

ความเชื่อมั่นเดิมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาที่ว่าฝ่ายความมั่นคงจะสามารถแก้ปัญหาได้ ถูกพิสูจน์แล้วว่าไม่สามารถแก้ปัญหาโดยลำพังได้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยภาคส่วนอื่นเข้ามาร่วมกันช่วยแก้ปัญหา โดยทุกภาคส่วนต้องเร่งสร้างและปรับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ขณะเดียวกัน เสี่ยงจากประชาชนในพื้นที่ที่ถูกกดด้วยความหวาดกลัวจะต้องแสดงพลังออกมาให้ได้

เมื่อเจาะลึกลงในความซับซ้อนในบริบทสังคมของพื้นที่ พบว่าภาคส่วนที่สำคัญที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสถานการณ์

โดยรวมได้แก่

- ภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ได้แก่ ทหาร ตำรวจ มหาดไทย ศอบต. นอกจากยุทธศาสตร์ที่จะสร้างความเชื่อมั่นสำหรับประชาชนในพื้นที่ไม่ชัดเจนแล้ว ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นคือการทำงานที่ขาดการประสานงานกัน ขาดจุดร่วมในการดำเนินงาน และมีภาพของความขัดแย้ง ปรากฏอยู่ สำหรับหน่วยงานรัฐอื่น เช่น ภาคการศึกษา ภาคสาธารณสุข การดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นการแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าและเฉพาะในขอบเขตหน้าที่ของตนเอง ภาพการบูรณาการร่วมกันยังไม่ปรากฏชัดเจนที่คาดหวัง
- ภาคการเมืองระดับชาติ และ ภาคการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง อบจ. เทศบาล และ อบต. ยังคงเป็นคำถามสำคัญว่ากลุ่มการเมืองมีบทบาททั้งเป็น ตัวปัญหาและเป็นตัวแก้ปัญหาอย่างไร เริ่มมีคำถามถึง รูปแบบการจัดการท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทมุสลิม เช่น สภาชูรอ ควรเป็นอย่างไร การปกครองที่แตกต่างจาก โครงสร้างปัจจุบันควรเป็นอย่างไร
- ภาคประชาชน ได้แก่ องค์กรชุมชน เครือข่ายชุมชน ที่มีความเข้มแข็ง เช่น กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ เครือข่ายสุขภาพ กลุ่มสตรี กลุ่ม ผู้สูงอายุ และอื่นๆ ปัจจุบันไม่สามารถทำงานร่วมกับภาครัฐ ได้หรือทำงานในทิศทางที่สนับสนุนภาครัฐ เพราะเมื่อไร ก็ตามที่ทำตัวเป็นสัญลักษณ์ของรัฐก็มีโอกาสที่จะถูก ทำร้ายถึงชีวิต สำหรับผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ในบางพื้นที่ คือผู้ปกป้อง แต่ในบางพื้นที่คือผู้ทำลาย ภาพการเป็นผู้นำ

ทางธรรมชาติของผู้นำในบางพื้นที่ถูกกดโดยการข่มขู่จากฝ่ายตรงข้าม ท่ามกลางภาวะที่รัฐไม่สามารถคุ้มครองความปลอดภัยได้ ประชาชนจึงเลือกที่จะอยู่อย่างปลอดภัยโดยการดูแลตนเองและวางแผน แม้ว่าจะต้องอดกลั้นเห็นความไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้น และต้องร่วมกระทำในสิ่งที่ผิดก็ตาม

- ภาคประชาสังคม ได้แก่ เครือข่ายองค์กรสาธารณประโยชน์ทำงานในพื้นที่ลำบากมากขึ้น ทั้งการเข้าไปในพื้นที่และความปลอดภัยในการทำงาน เพราะฝ่ายตรงข้ามถือเป็นปฏิปักษ์ในการดึงมวลชน จึงเลือกที่จะลดบทบาทและไม่เปิดตัวมาก ทำงานในพื้นที่ที่เล็กลง และมั่นใจว่าปลอดภัย
- ภาควิชาการ ได้แก่ สถาบันการศึกษาและนักวิชาการทั้งในและนอกพื้นที่ แม้จะพยายามสร้างชุดความรู้และเสนอแนวทางแก้ปัญหาตามหลักวิชาการ แต่พบว่าความรู้ที่มีอยู่ยังไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง รวมถึงยังไม่สามารถเสนอรูปแบบของการแก้ปัญหาจากความรู้ที่มีอยู่ ทำให้การแก้ปัญหาที่ผ่านมาใช้ข้อมูลที่ไม่ทันสมัย อาศัยความเชื่อและความเห็นเป็นส่วนใหญ่
- ภาคสื่อมวลชน ท่ามกลางกระแสข่าวทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและข่าวลือในพื้นที่ สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้คนในสังคมได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง แต่ที่ผ่านมามีสื่อมักนำเสนอภาพความรุนแรงเพียงด้านเดียว เป็นการสร้างอคติให้เกิดขึ้นกับสังคมโดยไม่เจตนา สื่อมีข้อมูลมากแต่ขาดการวิเคราะห์ ขาดการสังเคราะห์ข่าวที่จะนำเสนอ จนดูเหมือนว่าสื่อเองไม่มีทิศทางในการเสนอข่าวที่ชัดเจนในการช่วยแก้วิกฤตของพื้นที่

แนวทางการแก้ปัญหาวิกฤตชายแดนภาคใต้

1. หากสมมุติฐานเชิงประวัติศาสตร์และสังคมที่เชื่อว่า ความรุนแรงเกิดจากอุดมการณ์ที่ต้องการปลดแอกและแบ่งแยกดินแดนเป็นจริง เป็นการขัดแย้งในเชิงความคิดความเข้าใจ การเจรจาต่อรองน่าจะเป็นทางออกอย่างสันติ โจทย์สำคัญคือ ใครเป็นผู้เจรจาเจรจากับใคร ข้อเสนอเพื่อการเจรจาเป็นอย่างไร

โดยปกติ ผู้เสียเปรียบจะเป็นผู้เสนอเจรจาต่อรอง ในสถานการณ์ปัจจุบันทั้งภาครัฐและฝ่ายตรงข้ามต่างคิดว่าตนเป็นผู้ได้เปรียบสามารถกุมสถานการณ์ได้ โอกาสการเจรจาต่อรองจึงต้องเกิดจากคนกลาง ขณะเดียวกันต้องพยายามสร้างข้อเสนอเพื่อการเจรจาจากสาธารณะจากชุมชน โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับทุกฝ่าย

2. หากสมมุติฐานเชิงประวัติศาสตร์และสังคมเป็นจริง แต่สถานการณ์ล่องลอยไปไกลเนื่องจากเกิดความเกลียดชัง ความแค้น และความแตกแยกของทุกฝ่าย การเจรจาต่อรองต้องเกิดพร้อมกับการเยียวยา การชดเชยความเสียหายและชดเชยผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งต่อบุคคลและต้องเยียวยาสังคมควบคู่กัน การเยียวยาต้องกระทำอย่างจริงจังโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะภาครัฐ ท้องถิ่นและชุมชน และพึงกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3. หากสมมุติฐานที่เชื่อว่าความรุนแรงเกิดจากการใช้อุดมการณ์เป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาและรักษาผลประโยชน์ของผู้ต้องการอำนาจทั้ง 2 ฝ่าย ความรุนแรงของสถานการณ์ทำให้กลุ่มหลายกลุ่มได้รับผลประโยชน์ การแก้ปัญหาเพื่อสันติสุขจะเกิดไม่ได้ เพราะสันติไม่ใช่จุดหมายของกลุ่มผลประโยชน์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการจะต้องแสดงตน รวมพลังแสดงจุดยืน และร่วมแก้ปัญหา เพื่อไม่ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

บทที่ 2

ความรู้เพื่อการแก้ปัญหาวิกฤตชายแดนภาคใต้

ปัญหาทั้งหมดไม่สามารถแก้ไขได้หากปราศจากการใช้ความรู้เป็นฐาน ดังเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่ผ่านมา ความไม่ชัดเจนของข้อมูลที่มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างไม่ครบถ้วน ทำให้ขาดชุดความรู้เพื่อวางยุทธศาสตร์ เพื่อการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว จากการรวบรวมชุดความรู้ที่มีอยู่และกำลังดำเนินงานจากการวิจัยในเบื้องต้นพบว่า มีหลายองค์การที่มีชุดความรู้และมีงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

1. สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สวรส.ภาคใต้ มอ.)

มีบทบาทในการจัดการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในพื้นที่ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่จังหวัดชายแดนตามแผนงานต่อไปนี้

1. แผนงานระบบสุขภาพในพื้นที่พหุวัฒนธรรม

- งานอนามัยแม่และเด็ก ประกอบด้วย
 - โครงการการบูรณาการภูมิปัญญาพื้นบ้าน ด้านอนามัยแม่และเด็กในระบบบริการทางการแพทย์
 - โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ฐานข้อมูลอนามัยแม่และเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้

งานอนามัยแม่และเด็กเป็นปัญหาสาธารณสุขเฉพาะพื้นที่ที่สำคัญในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส หลายปีที่ผ่านมา มีการแก้ไขปัญหาอนามัยแม่และเด็กในพื้นที่เหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ปัญหาจะลดน้อยลงกว่าเดิม แต่ขนาดของ

ปัญหายังคงสูงเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นในประเทศไทย ทั้งนี้เพราะระบบการให้บริการทางการแพทย์ยังไม่เอื้อกับบริบทพื้นที่ และยังขาดการจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ การบูรณาการภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านอนามัยแม่และเด็กในระบบบริการทางการแพทย์ และการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ฐานข้อมูลอนามัยแม่และเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเป็นการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่จริง และฐานข้อมูลอนามัยแม่และเด็กจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการที่จะตัดสินใจวางแผนในการแก้ปัญหา ตรงต่อความจริงและทันต่อเหตุการณ์

● การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประกอบด้วยระบบมาตรฐานความปลอดภัยของสถานบริการ การบริการในภาวะฉุกเฉินและระบบส่งต่อ ด้านระบบการเงิน การคลัง งบประมาณ และด้านระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมถึงการสร้าง แรงจูงใจ

ที่ผ่านมา กระทรวงสาธารณสุขได้สนับสนุนงบประมาณมากกว่า 100 ล้านบาท ในการดำเนินการสร้างระบบโทรทัศนังจรปิด อาคารพักแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ อาคารผู้ป่วย ร้วโรงพยาบาลชุมชนและสถานอนามัย รถกระบะบรรทุกสำหรับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ รถตู้ 12 ที่นั่ง รถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต อีกทั้งยังได้รับงบประมาณบางส่วนจากกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) ที่วิจัยของสวรส.ภาคใต้ มอ.ได้ร่วมพัฒนาแนวทางและคู่มือการพัฒนาระบบความปลอดภัยของสถานพยาบาล ทั้งในระดับโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก สถานอนามัย ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และได้ร่วมปรับปรุงและแก้ไขการบริการในภาวะฉุกเฉินและระบบส่งต่อใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรกคือ การพัฒนาศูนย์ส่งต่อตามโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ประเด็นต่อมาคือ การปรับปรุงระบบเครือข่ายการสื่อสาร ด้านระบบการเงิน การคลัง

งบประมาณเป็นส่วนที่กระทรวงสาธารณสุขมีบทบาทในการแก้ไขปัญหามากที่สุด โดยมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมทั้งในส่วนของการค่าตอบแทนพิเศษ และงบประมาณดำเนินการการแก้ปัญหาด้านการค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาล เนื่องจากสถานบริการมีค่าใช้จ่ายหลายส่วนเพิ่มขึ้น เช่นการดูแลเรื่องความปลอดภัย ขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน สาธารณูปโภค ในส่วนของระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมถึงการสร้างแรงจูงใจ มีมาตรการดูแลสำหรับผู้ปฏิบัติงานใน 4 จังหวัด ทั้งในส่วนการจัดสรรโควตานักเรียนทุน การให้สิทธิพิเศษในการศึกษาต่อ การหมุนเวียนแพทย์ช่วยปฏิบัติงานสาขาต่างๆ เป็นต้น

● **โครงการพัฒนาแพทย์มุสลิมที่จบจากต่างประเทศ** ประกอบด้วย

○ การสร้างหลักสูตรการพัฒนาแพทย์มุสลิมที่จบจากต่างประเทศเพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นหลักสูตรทางการแพทย์ที่มีความสอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในพื้นที่ ภายใต้บริบทด้านศาสนาวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่

○ การสร้างระบบการปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กับแพทย์มุสลิมที่จบจากต่างประเทศ

● **โครงการสร้างเสริมสุขภาพตามวิถีไทยมุสลิม** ประกอบด้วย

○ การรวบรวมองค์ความรู้บทบัญญัติศาสนาอิสลามกับการสร้างสุขภาพ

○ การสื่อสารเชิงลึกเพื่อสร้างสุขภาพของมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้

○ การพัฒนาสื่อและกระบวนการสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพในชุมชน

○ การทำความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและพัฒนา

เครือข่ายการทำงาน ในกลุ่มบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดชายแดนใต้

● **โครงการพัฒนาการจัดบริการปฐมภูมิในพื้นที่พิเศษจังหวัด**

ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และ สตูล ประกอบด้วย

○ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบริการเพื่อการพึ่งตนเอง การส่งเสริมป้องกัน และการควบคุมโรค โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และสอดคล้องกับวิถีชุมชน ในประเด็น โรคเรื้อรัง อนามัยแม่และเด็ก สุขภาพชุมชนภายใต้วิถีมุสลิม สุขภาวะในโรงเรียนปอเนาะ และเรื่องการเฝ้าระวังยาโดยชุมชน

○ ยุทธศาสตร์พัฒนากลไกเฉพาะเพื่อสนับสนุนบริการพื้นฐานและบริการเชิงรุกด้านปฐมภูมิ

○ ยุทธศาสตร์พัฒนาศูนย์สุขภาพ

● **โครงการสมัชชาสุขภาพการเฝ้าระวังสังคมพหุวัฒนธรรมในชายแดนใต้**

เป็นการสร้างกระบวนการเฝ้าระวังสังคม ทักษะ การเรียนรู้ อันจะเป็นภูมิคุ้มกัน ป้องกันความรุนแรง ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ ในชุมชน และเป็นการสร้างเครือข่ายกระบวนการเฝ้าระวังสังคม ในการทำงานของภาคประชาชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มอาสาสมัครต่างๆ ในชุมชน

2. แผนงานการพัฒนานวัตกรรมระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ

เป็นการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน โดยมีหลักคิดที่ปรับเปลี่ยนจากแนวคิดจากเดิม ซึ่งมองว่าสุขภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ

เจ็บป่วย และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลสุขภาพได้เน้นเฉพาะหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข การกำหนดนโยบายและแผนการ ดำเนินงานทางด้านสุขภาพจึงกำหนดขึ้นจากส่วนกลางเป็นหลัก แต่ใน ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพมีความหมายที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับ ทุกเรื่องทั้งในส่วนของวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ จิตใจ ครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ การดูแลสุขภาพจึงมีความ แตกต่างตามสภาพปัญหาและความต้องการทางด้านสุขภาพและบริบท ของพื้นที่ การดำเนินงานด้านสุขภาพในพื้นที่จึงต้องให้แต่ละภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องรวมถึงภาคประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระบบ สุขภาพในพื้นที่ของตน เพื่อให้เกิดนโยบายและแนวปฏิบัติของพื้นที่ โดยยึดเอาปัญหาและความต้องการทางด้านสุขภาพในพื้นที่เป็นสำคัญ

ผลการดำเนินงาน มีโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมร่วม 50 โครงการในประเด็นต่อไปนี้ ระบบสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสุขภาพ เกษตร สิ่งแวดล้อมกับ สุขภาพ โรคเรื้อรัง โรคติดต่อ การเฝ้าระวัง สารเสพติด อุบัติเหตุ มะเร็ง เด็กและเยาวชน ทันตสุขภาพ ครอบครัว แม่และเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

3. โครงการจัดการระบบข้อมูลสุขภาพ เพื่อการเฝ้าระวังสถานการณ์ไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ โดยศูนย์เฝ้าระวังเชิงองค์ความรู้สถานการณ์ภาคใต้ (Intellectual Deep South Watch)

เป็นการพัฒนาศูนย์เฝ้าระวังเชิงองค์ความรู้สถานการณ์ภาคใต้ (Intellectual Deep South Watch) ให้มีศักยภาพในการจัดการระบบ ข้อมูลข่าวสารเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในสถานการณ์วิกฤตชายแดนใต้โดยมี บทบาทสำคัญดังนี้

1) การจัดการข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

ปัจจุบัน กระทรวงสาธารณสุข มีฐานข้อมูลจากการเก็บ ข้อมูลของระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (VIS) และมีการทำงานร่วมกับ กลุ่มสื่อมวลชนในการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์การก่อความไม่สงบ ศูนย์เฝ้าระวังเชิงองค์ความรู้สถานการณ์ภาคใต้ จะทำหน้าที่ในการทำ ข่าวเจาะในกรณีที่น่าสนใจเพื่อทำความเข้าใจเชิงลึกต่อปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้น การวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกันจากผู้ติดตามสถานการณ์โดย ใกล้ชิด การจัดการข้อมูลเชิงวิจัยเพื่อสังเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของ สถานการณ์ที่เป็นอยู่และแนวโน้มในอนาคต

2) การจัดการข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นในสังคม

ความรุนแรงได้สร้างบาดแผลทางจิตใจให้กับคนไทยทุกคน แม้คนที่ไม่ได้อยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ สังคมที่เคยสมานฉันท์ระหว่าง ทุกศาสนิกเกิดความระแวงหรือสะสมความรู้สึกที่ไม่ดีมากขึ้น การเร่ง สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ โดยอาศัยการจัดการข้อมูลเพื่อการ เผยแพร่ให้เห็นวิถีชีวิตที่เป็นจริงและงดงามของทั้งสองศาสนาในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ให้เกิดการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล การช่วยเหลือพี่น้องสามจังหวัดที่ทุกข์ยาก จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ ถูกต้องขึ้นในสังคมแทนความเคียดแค้นเกลียดชัง และจะเป็นเงื่อนไข แห่งสันติสุขในระยะยาวของสังคมชายแดนใต้

3) เปิดพื้นที่ความร่วมมือหลายภาคส่วนในการจัดการข้อมูล เพื่อการร่วมคลี่คลายปัญหาความรุนแรง

ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา พื้นที่ทางสังคมในการแก้ปัญหาไฟใต้ ได้หดตัวลงอย่างรวดเร็ว เหลือแต่พื้นที่ของสายความมั่นคงเท่านั้น ซึ่ง ลำพังกลไกการจัดการด้วยกำลังอำนาจนั้น ไม่สามารถแก้ปัญหาไฟใต้

ให้สงบได้ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ผู้นำศาสนา สื่อสารมวลชน ปัญญาชนในพื้นที่ต่างไม่สามารถแสดงออกและสร้างกลไกความร่วมมือในการเสริมกันคนละมือคนละมือเพื่อกู้สถานการณ์วิกฤตได้ การเปิดพื้นที่ให้หลายภาคส่วนได้เข้ามาร่วมแก้ปัญหาคนละมุม โดยใช้การจัดการข้อมูลเป็นเครื่องมือจะทำให้สถานการณ์คลี่คลายได้ในระยะยาว เช่น การเปิดพื้นที่ด้วยเวทีวิเคราะห์สถานการณ์และประสานความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ การเปิดพื้นที่ด้วยสื่อ internet และ intranet การเปิดพื้นที่ด้วยเวทีวิชาการ เป็นต้น

2. สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วพส.)

มีงานวิจัยตามแผนงานต่อไปนี้

1. แผนงานพัฒนาสุขภาพอนามัยแม่และเด็กภาคใต้

เน้นงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง วางแผนการทำงานเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุขด้านสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก รวมถึงทรัพยากรบุคคล โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินการแก้ไขและพัฒนาสุขภาพ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของประชากรในพื้นที่ ประกอบด้วยโครงการย่อย ดังนี้

- การประเมินอุบัติการณ์และคุณภาพการให้รหัสโรคของภาวะแทรกซ้อนทางสูติกรรม
- การพัฒนานักวิจัยและงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาคิดเชื่อพยายาธิและภาวะโภชนาการในสตรีตั้งครรภ์ใน 5 จังหวัดภาคใต้

- การพัฒนาผู้วิจัยและงานวิจัยเพื่อการประเมินสถานการณ์ของการติดเชื้อพยาธิลำไส้ที่ติดต่อผ่านดินภาวะชืดและภาวะโภชนาการในสตรีตั้งครรภ์ใน 4 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

2. แผนงานพหุวัฒนธรรมศึกษา

เน้นการพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนให้การปรึกษา แบบกลุ่ม การใช้กิจกรรมทางศิลปะ และการใช้สมมุติฐานในการลอคติ ตลอดจนส่งเสริมการยอมรับนับถือความเป็นเอกลักษณ์บุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของครูและนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยคาดว่ารูปแบบที่พัฒนาและประเมินผลว่าประสิทธิภาพ เหล่านี้จะเป็นแนวทางให้ครูประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้นำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนของตนต่อไปประกอบด้วยโครงการย่อย ดังนี้

- การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม
- การสำรวจการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรมของครูและนักเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ภาวะสุขภาพจิตของครู ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ผลของการเรียนแบบร่วมมือในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีต่อการยอมรับในวัฒนธรรมและความหลากหลาย
- ประสิทธิภาพของกระบวนการกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและการยอมรับความหลากหลายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา โดยใช้กิจกรรมนันทนาการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การใช้การเล่าเรื่องราวเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ใน วัฒนธรรมและยอมรับความหลากหลายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

มีงานวิจัยตามแผนงานต่อไปนี้

1. การวิจัยเพื่อท้องถิ่น

หลักคิดเป็นการให้ชุมชนทำวิจัย ประโยชน์เพื่อการพึ่งตนเอง เน้น กระบวนการเรียนรู้และพัฒนากลไกการจัดการในชุมชน งานวิจัยแบ่งเป็น รายประเด็นดังต่อไปนี้

- การศึกษาท้องถิ่น มีโครงการวิจัยดังนี้
 - หลักสูตรท้องถิ่นระดับอนุบาลโรงเรียนจริยอิสลามศึกษา (อนุสรณ์แห่งความดี) จ.ปัตตานี
 - หลักสูตรท้องถิ่นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 แบบบูรณาการ ศาสนาอิสลามในรายวิชาสามัญ ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานปี 2544
 - การศึกษารูปแบบการฟื้นฟูโรงเรียนตาดิก้าบ้านนิปีสุและ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและกลุ่มมุสลิมะฮ์ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
 - การพัฒนาหลักสูตรตาดิก้าชั้นอาลิฟเครือข่ายตาดิก้า อ.ตากใบ จ.นราธิวาส
 - การบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับอิติดาฮีย์ กับ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2544, อ.บันนังสตา ยะลา
 - เตรียมความพร้อมจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหลักสูตร

ท้องถิ่น “ภูมิศาสตร์ชุมชน” อ.นาทวี จ.สงขลา

- แนวทางการยกระดับการบริหารชมรมตาดิก้าปัสตัม อย่างมีส่วนร่วม อ.รามัน จ.ยะลา
- กระบวนการพัฒนาการบริหารตาดิก้าบ้านนิปีสุและอย่าง มีส่วนรวม อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบงานวิจัย ของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะไธ ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล

- ภาษาและวัฒนธรรม 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีโครงการวิจัยดังนี้
 - พจนานุกรมภาษามลายูปาตานี - ไทย - มาเลเซีย ฉบับ เพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น
 - การจัดทำพจนานุกรมเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ภาษา ต่างประเทศของนักเรียนระดับหนึ่งมุตาวัสลิฏ์ในโรงเรียน มุฮำมาดีมะห์ ต.นาประดู่ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
 - การศึกษาภาษามลายูถิ่นในเรื่องสมุนไพรอย่างมีส่วนร่วม ต.กะตุนะ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
 - การศึกษากระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและอนุรักษ์ บทร้องชางี บ้านกำปงบารู ต.ระแว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
 - แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านและสอนอัลกุรอานที่ถูกต้อง ตามหลักการอ่านแบบกิรอกาดีย์ ต.ระแว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
 - อนาคต : บทเพลงสื่อท้องถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระยะที่ 1 จ.ปัตตานี
- ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรมท้องถิ่น มีโครงการวิจัยดังนี้
 - การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปการทำกริชรามัน อ.รามัน จ.ยะลา

- การฟื้นฟูชนบทบ้านของมุสลิมบ้านท่ามาลัย ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล
- องค์การการเงินและเศรษฐกิจชุมชน มีโครงการวิจัยดังนี้
 - รูปแบบการจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพกรณีบ้านราบอ ต.ปิตุมุติ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
 - กระบวนการถอดบทเรียนการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ย่านหัวหิน ต.ละงู อ.ละงู จ.สตูล ระยะที่ 1
 - รูปแบบการบริหารกองทุนที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านโกตา อ.ละงู จ.สตูล ระยะที่ 1
 - การเรียนรู้ร่วมกันในการทำธุรกิจแบบอิสลามของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมุสลิมสัมพันธ์บ้านทุ่งหญ้าแดง ต.ควนโพธิ์ อ.เมือง จ.สตูล
 - ศึกษาแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปูยู อ.เมือง จ.ปัตตานี
 - การจัดตั้งตลาดนัดฟรีเดียไทย-มาเลย์ (Thai-Malay Freeday) อำเภอตากใบ จ.นราธิวาส
 - การศึกษาเกี่ยวกับอัตราภาษีศุลกากรผ้ากระสอบและหาทางเลือกในการจัดตั้งตลาดนัดผ้ากระสอบที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส
 - การพัฒนากระบวนการผลิตน้ำบูดูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
 - การศึกษาและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากผลหลุมพีโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปลักปลง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส

- กระบวนการรวมกลุ่มผู้ผลิตกะปิเยาะห์รายย่อยเพื่อสร้างความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของผู้ผลิตกะปิเยาะห์รายย่อยในตำบลกะมียอ อ.เมือง จ.ปัตตานี
- การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่อาศัยทักษะการปักเย็บโดยกลุ่มแม่บ้านนอูแวตูวอ อ.เมือง จ.นราธิวาส
- รูปแบบการทำธุรกิจค้าขายข้าวสารในระบบเครือข่ายของชมรมประมงพื้นบ้าน จ.สตูล ระยะที่ 1
- แนวทางในการแสวงหาตลาดภายในประเทศและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพผลิตผ้าคลุมหมมสตรีมุสลิมตันหยงลิมอ ต.คลองมะนิง อ.เมือง จ.ปัตตานี
- การเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ระบบค้าขายแดนไทย-มาเลเซีย และศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการค้าปลากะพงเบื้องต้นด้วยกระบวนการกลุ่ม กรณีการค้าปลากะพง อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
- การศึกษารูปแบบการพัฒนาโรตีสถิตอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านและโภชนาการด้านวิทยาศาสตร์การอาหารของกลุ่มสตรีปูยู อ.เมือง จ.ปัตตานี
- การศึกษาและพัฒนาารูปแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาทาบิติมและแสวงหาตลาดของกลุ่มแม่บ้านตำบลหนองแรด อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
- ศึกษาพัฒนาและแสวงหาตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรท้องถิ่นโดยกลุ่มแม่บ้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรปูยูบ้านรามง ต.ปูยู อ.เมือง จ.ปัตตานี
- ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มและแสวงหาตลาดของกลุ่มผลิตผ้าคลุมหมมบ้านฮุมอลาบัส อ.ตากใบ จ.นราธิวาส

- สืบสานภูมิปัญญาและการแก้ไขปัญหาการขึ้นราของผลิตภัณฑ์จักสานของกลุ่มจักสานบ้านทุ่ง ต.ท่าข้าม อ.ปาดังเบซาร์ จ.ปัตตานี
- ศึกษาแนวทางแปรรูปผลิตภัณฑ์และแสวงหาตลาดของกลุ่มข้าวเกรียบปลาบ้านปูกุค อ.เมือง จ.ปัตตานี
- ศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะฝีมือการปักผ้าคลุมผมสตรีของกลุ่มพัฒนาผ้าคลุมผมปูกุค อ.เมือง จ.ปัตตานี
- การบริหารจัดการกลุ่มกระเช้าประดิษฐ์จากย่านเถาวัลย์เพื่อพัฒนากลุ่มให้ยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านบลูกายามู อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
- การศึกษารวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนเพื่อสร้างความสามัคคีของชุมชนบ้านค้อ ต.ตะลุบัน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
- การศึกษาพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพจักสานใบเตยสู่ตลาด OTOP บ้านทุ่งนา ต.นาประดู่ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
- การศึกษาพัฒนาอาชีพซ่อมเครื่องยนต์กลุ่มเยาวชนบ้านโคกอัน ต.ท่าเรือ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
- การศึกษารวมกลุ่มผู้ผลิตน้ำตาลส้มโตนดของชุมชนตำบลสาบัน อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
- การศึกษากระบวนการเลี้ยงแพะสู่การพึ่งพาตนเองของผู้เลี้ยงแพะอำเภอมะนัง จ.ปัตตานี
- การศึกษากระบวนการรวมกลุ่มผู้ผลิตผ้าคลุมผมบ้านโคกนิบงเพื่อสร้างความเข้มแข็งภายในกลุ่มโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก ต.ไทรทอง อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี
- การรวมกลุ่มพัฒนาฝีมือตัดเย็บเสื้อผ้าชาฟารีชาของกลุ่มสตรีบ้านตอหลัง อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

- การเลี้ยงสาหร่ายในคอกปูม้าโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านกำปงบูดี อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
- การปล่อยปูม้าในแนวปะการังเทียม เพื่อเพิ่มผลผลิตปูม้าในอ่าวไทยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปาตา ต.ตะโละกาโปรี อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
- การศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงโคพื้นบ้านในมิติการบริหารจัดการตามหลักศาสนาอิสลามของคณะกรรมการมัสยิดบ้านบือโต อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี
- ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองทราย ต.ฉลุง อ.เมือง จ.สตูล
- เกษตรกรรมยั่งยืน มีโครงการวิจัยดังนี้
 - ผักพื้นบ้านเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชน อ.รามัน จ.ยะลา
 - การศึกษาและสืบสานภูมิปัญญาเกษตรธาตุ 4 ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
- ชุมชนกับการจัดการทรัพยากร มีโครงการวิจัยดังนี้
 - การใช้ประโยชน์จากป่าพรุบ้านบือแนบูกะ ต.ตะลิ่งพะลอ อ.รามัน จ.ยะลา ระยะที่ 1
 - โครงการการจัดการทรัพยากรโดยองค์กรชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำสายบุรี และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
 - การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูและอนุรักษ์พรุลานควาย อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี
 - การหาแนวทางฟื้นฟูการทำนาพรุของชุมชนตำบลกะลุง อ.สายบุรี จ.ปัตตานี

- การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนกาลอ ต.กาลอ จ.ยะลา ระยะที่ 1
- การจัดการป่าอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลวังประจัน อ.ควนโดน จ.สตูล ระยะที่ 1
- การจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนบ้านห้วยโอน อ.รัษฎา จ.สงขลา
- ข้อมูลพื้นฐานเขาวังประ ต.เกตุรี อ.เมือง จ.สตูล
- การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าชายเลนบ้านคลองลิติ อ.ท่าแพ จ.สตูล
- การศึกษาจัดการป่าคลองมาเหลาอย่างมีส่วนร่วมบ้านทุ่งมะปริง ต.วังประจัน อ.ควนโดน จ.สตูล
- การศึกษารูปแบบการจัดการป่าชายเลนชุมชนบ้านหัวทาง ต.พิมาน อ.เมือง จ.สตูล
- เด็กเยาวชนและครอบครัว มีโครงการวิจัยดังนี้
 - การจัดหาอาหารแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์เลี้ยงดูให้การศึกษาแก่เด็กกำพร้าและผู้ด้อยโอกาสมะนังตายอ จ.นราธิวาส
 - แนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กกำพร้าและยากจนหญิงบ้านสุโขทัย จ.ปัตตานี
 - แนวทางการพัฒนากลุ่มสตรีบุหงาตุ๊กบ้านตะล๊ะหะลอ ต.ตะล๊ะหะลอ อ.รามัน จ.ยะลา
 - การเพิ่มคุณค่าให้กับตนเองโดยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมบำบัดด้านอาชีพการปลูกผักและเลี้ยงไก่ของสมาชิกผู้รับการบำบัดยาเสพติด อ.เมือง จ.ปัตตานี

- สาธารณสุขชุมชน มีโครงการวิจัยดังนี้
 - แนวทางการจัดการดูแลสุขภาพตนเองของสตรีช่วงตั้งครรภ์และหลังคลอด ต.ท่าธง อ.รามัน จ.ยะลา
 - การศึกษาทุนทางสังคมด้านสุขภาพและองค์ความรู้การแพทย์พื้นบ้านเพื่อฟื้นฟูสุขภาพมูลฐานชุมชนบ้านนาค้อใต้ ต.มะกรูด อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
 - การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขสุขภาพทางสายตา : ระบบกล้ามเนื้อ และระบบทางเดินหายใจของผู้ผลิตกะปิเยาะห์ ต.กะมียอ อ.เมือง จ.ปัตตานี
 - การศึกษาปัจจัยส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็กอายุ 0 - 72 เดือน บ้านสูงงบาไร้อ.รามัน จ.ยะลา
 - ส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงจากโรคความดันโลหิตสูงของชุมชนบ้านปลักแดน อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี
- องค์การท้องถิ่น และการบริหารจัดการท้องถิ่น มีโครงการวิจัยดังนี้
 - การศึกษาการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านปามะพร้าว โดยความร่วมมือของชุมชน อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี
 - การศึกษารูปแบบการพัฒนามุมเรียนรู้บริเวณวัดสุขาวดีให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
 - รูปแบบการกำจัดขยะโดยความร่วมมือของชุมชนบือติงหะยีแม ต.สะบารัง อ.เมือง จ.ปัตตานี
- นโยบายท้องถิ่น มีโครงการวิจัยดังนี้
 - การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจปัญหาพื้นฐานของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส (สนับสนุนโดยฝ่ายนโยบายชาติ สกว.ฝ่าย 1 และ สกว. สำนักงานภาค)

- การศึกษาและพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท กรณีศึกษา พัฒนาต้นแบบชุมชนสมานฉันท์ภาคใต้ตอนล่าง บ้านเชิงเขา ต.ปะลุภาสาเมาะ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส และบ้านตะโล๊ะชูแม ต.กรงปินัง อ.กรงปินัง จ.ยะลา (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และหน่วยประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ตอนล่าง สกว. สำนักงานภาค)
- การศึกษาและพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในโครงการนาร่อง (ต่อเนื่อง) รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบ และขยายสู่ชุมชนใหม่ กรณีพื้นที่ศึกษานราธิวาส ปัตตานี ยะลา และตรัง (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และหน่วยประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้ตอนล่าง สกว. สำนักงานภาค)
- โครงการจัดทำหนังสือวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับสำนักงานวิจัยท้องถิ่นภาคใต้ และโครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)
- แรงงานไทยในมาเลเซีย :
 - ศึกษาชีวิตแรงงาน ผู้ประกอบการร้านอาหารไทยใน 5 รัฐมาเลเซีย และเสริมสร้างกลไกความช่วยเหลือระหว่างแรงงาน ผู้ประกอบการร้านอาหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย

- แนวทางการจัดสวัสดิการ การกำหนดค่าธรรมเนียมที่มีผลต่อการสร้างแรงจูงใจให้แรงงานร้านอาหารไทย ผันเข้าสู่ระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวของมาเลเซีย อย่างถูกกฎหมาย

- การจัดทำฐานข้อมูลและข้อเสนอยุทธศาสตร์เบื้องต้น ในการพัฒนากลุ่มผลิตผ้าคลุมผมสตรีและกลุ่มกบิเยาะห์ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การศึกษาการบริหารจัดการส่งออกกะปิเยาะห์เพื่อจำหน่ายในประเทศซาอุดีอาระเบียของกลุ่มผู้ผลิตกะปิเยาะห์และเครื่องแต่งกายมุสลิมปัตตานี ต.กะมียอ อ.เมือง จ.ปัตตานี

2. การวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ ประกอบด้วย

- งานวิจัยเพื่อสร้างข้อมูลในพื้นที่ ได้แก่
 - งานวิจัยด้านประชากร เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของคนในจังหวัด ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เห็นปัญหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับมิติของงานพัฒนาในระดับจังหวัด โดยมีงานวิจัยด้านประชากร ซึ่ง สกว. สนับสนุนให้กับสถาบันวิจัยประชากรและสังคม ม.มหิดล เป็นงานข้อมูลชุดแรก
 - งานวิจัยในพื้นที่โดยคนในพื้นที่ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับคน และชุมชนของตนเอง โดยสร้างงานใหม่ต่อยอดจากฐานความรู้เดิม และเครือข่ายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- ข้อมูลจากภายนอกที่กระทบต่อพื้นที่ได้แก่งานวิจัยเสริมจาก

ฝ่ายต่างๆ ใน สกว.

- งานวิจัยที่เกี่ยวกับนโยบายส่วนกลางด้านความมั่นคง (โครงการความมั่นคงใหม่ ซึ่งเป็นการศึกษาแนวโน้มนโยบายของประเทศต่างๆ ในการอยู่ร่วมกับชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมอย่างสร้างสรรค์)
- งานวิจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ที่มีความเชื่อมโยงกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และตะวันออกกลาง โดยพิจารณาในหลายมิติ ได้แก่
 - ด้านเศรษฐกิจ เช่น ศักยภาพของไทยในการผลิตอาหารฮาลาล และการตั้งนิคมอาหารฮาลาลในภาคใต้ของประเทศ
 - ด้านแรงงาน เช่น การเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานร้านอาหารในมาเลเซีย
 - ด้านตลาดงาน สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางภาษามลายู
 - ด้านการเรียนการสอนภาษามลายูถิ่น หรือภาษาอื่นๆ ที่ใช้ใน 3 จังหวัดภาคใต้ (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับวิทยาลัยอิสลามศึกษา)
 - ด้านศาสนา วัฒนธรรม โดยสนับสนุนให้เกิดหนังสือ ตำรา การฝึกอบรม เพื่อให้คนในสังคมมีความเข้าใจในหลักการทางศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ที่แพร่หลายใน 3 จังหวัดภาคใต้ ตลอดจนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และศาสนาของกลุ่มประเทศมุสลิม
 - การวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากร และอาชีพทางเลือกการเกษตร ใน 3 จังหวัดภาคใต้

3. โครงการสันติวิธี ความรุนแรงและสังคมไทย โดยโครงการเมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ร่วมกับศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร และคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- องค์ความรู้การวิจัยความสัมพันธ์พุทธ-มุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรอบ 49 ปี
- นโยบายความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเทียบกับรอบ 30 ปี
- วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยทหารในภูมิภาคต่างๆ ที่มีผลต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- The Effect of Military Organizational Culture to the Dealing with the Unrest in 3 Provinces of Southern Thailand
- การคัดเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารตำรวจ กับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- “คู่มือข้าราชการ” วาทกรรมวัฒนธรรมของรัฐไทย
- ปฏิสัมพันธ์ใหม่ : พุทธ-มุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- ผลกระทบเนื่องจากเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาการย้ายถิ่นของประชาชนจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- US and the Southern Thailand Conflict
- The Southern Thailand Conflict and the Muslim World

4. บทความเรื่องการประเมินสถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

การประเมินสถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรประเมินตามตัวชี้วัดรวม 8 ด้าน 29 ตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

- ด้านอัตลักษณ์
 - อัตลักษณ์ที่รัฐบาลส่งเสริม (เช่น ความเป็น “คนไทย”) ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่หรือไม่? ประชาชนเชื่อว่ามีประวัติศาสตร์ร่วมกันกับส่วนอื่นๆ ของประเทศหรือไม่?
 - รัฐควบคุมกลไกการสร้างอัตลักษณ์ (ในคนรุ่นใหม่) ได้มากน้อยเพียงใด เช่น การเรียนการสอนในโรงเรียน และนโยบายการใช้ภาษาในพื้นที่
- ด้านกำลังของกลุ่มต่างๆ
 - กลุ่มต่างๆ ในพื้นที่มีกำลังมากน้อยเพียงใด? (รวมทั้งกลุ่มที่ติดอาวุธ กลุ่มผู้ร่วมมือบางเวลา กลุ่มผู้ให้ความเห็นใจ) อัตราการเพิ่มขึ้นมากไหมในช่วงที่ผ่านมา
 - มีอาวุธ กระสุน ระเบิด ฯลฯ สะสมอยู่มากน้อยเพียงใด? กลุ่มมีความสามารถที่จะหาอาวุธทดแทนที่สูญเสียหรือที่ใช้ไปหรือไม่? อาวุธเป็นแบบธรรมดาๆ หรือแบบก้าวหน้า?
 - กลุ่มก่อการสามารถจัดตั้ง “บริการทางสังคม” ได้หรือยัง? (เช่น การศึกษา การสาธารณสุข ที่อยู่อาศัย การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ) หรือเก็บ “ภาษี” จากประชาชนได้กว้างขวางแค่ไหน? ประชาชน “บริจาค” ให้ด้วยความเต็มใจ หรือจำใจต้องจ่ายให้? (ถ้าประชาชนเต็มใจจ่ายให้ ก็แสดงว่ากลุ่มก่อการมีความเข้มแข็งมากขึ้น)
- ด้านการใช้ความรุนแรงและการตอบโต้
 - อัตราการโจมตีต่อเป้าหมายภาครัฐ และต่อภาคประชาชนเป็นอย่างไร? กลุ่มก่อการสามารถโจมตี “เป้าหมายแข็ง” (เช่น สถานที่ที่มีการเฝ้าระวังโดยกำลังภาครัฐ) ได้หรือไม่

- การเสียชีวิตของประชาชน (ต่อวัน) เพิ่มขึ้นหรือไม่
- พื้นที่ปฏิบัติการของฝ่ายก่อการเพิ่มขึ้นหรือไม่?
- ผู้ก่อการสามารถแสดงตนอย่างเปิดเผย (พร้อมอาวุธ) ได้หรือไม่?
- ผู้ก่อการมี “วินัย” มากน้อยเพียงใด? เช่น ประหัตถ์กระสุนปืนใหม่ในการโจมตี? เจาะจงเป้าหมายไหม? เชื้อฟงสายการบังคับบัญชาไหม?
- เริ่มมี “วงจร” ความรุนแรงตอบโต้ไป-มา ระหว่าง 2 กลุ่ม (เช่นกลุ่มมุสลิมกับกลุ่มพุทธ) หรือยัง?
- ความสามารถด้านการทหารของรัฐ
 - กองกำลังภาครัฐมีความเป็นปึกแผ่นหรือไม่? อัตราการละทิ้งหน้าที่เป็นเท่าไร? แต่ละกองกำลังของภาครัฐรู้สึกว่าการกำลังทำหน้าที่เพื่อประเทศโดยรวมหรือไม่? (หรือเพียงแค่ปกป้องประโยชน์ของกลุ่มกำลังของตนเอง)
 - กองกำลังภาครัฐถูกแทรกซึมโดยกลุ่มก่อการมากน้อยเพียงใด?
 - กองกำลังท้องถิ่นมีความภักดีต่อหัวหน้าในท้องถิ่นหรือต่อรัฐบาลกลาง?
 - รัฐบาลได้เจรจากับกลุ่มก่อการ (ที่เคยปฏิเสธไม่เจรจา) บนเงื่อนไขเดิมที่ไม่เปลี่ยนแปลงหรือไม่? (ถ้าเจรจา ก็หมายความว่าฐานะของกลุ่มก่อการเข้มแข็งขึ้นแล้ว)
- ด้านความเห็นของประชาชน
 - จำนวนคนอพยพย้ายถิ่นไปอยู่ที่อื่นภายในประเทศมีเท่าไร? คนที่ย้ายออกนอกประเทศไปเลยมีเท่าไร? (เช่นไปมาเลเซีย)

- คนที่ย้ายออกจากพื้นที่ที่เคยอยู่ร่วมกันได้ระหว่างกลุ่มต่างๆ มีมากน้อยเพียงไร? (ข้อนี้คงเป็นตัวชี้วัดว่าการยอมรับซึ่งกันและกันมีมากแค่ไหน ในกรุงแบกแดดเห็นชัดเจนว่าในช่วง 2 - 3 ปี หลังนี้ พื้นที่ที่เคยมีคนชีอะห์และคนซุนนีอยู่ร่วมกันในโซนเดียวกันได้หายไปเกือบหมดกลายเป็นโซนแยก 2 นิคม อย่างชัดเจน)
- ประชาชนมีความเชื่อมั่นในรัฐบาล ตำรวจ หรือทหารมากน้อยแค่ไหนว่าจะปกป้องให้ความปลอดภัย และให้ในสิ่งที่จำเป็นกับชีวิตได้?
- ด้านกลุ่มชนชั้นนำ (Elites)
 - ชนชั้นนำสายกลาง สูญเสียการนำให้แก่กลุ่มหัวรุนแรงมากน้อยเพียงใด?
 - ผู้นำรุ่นใหม่มีแนวโน้มจะเป็นแบบสุดโต่ง มากกว่าจะพยายามเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่างๆ หรือไม่?
 - ผู้นำสายกลางเข้าไปร่วมกับกลุ่มหัวรุนแรงหรือไม่? ผู้นำสายกลาง “แทงกั๊ก” กับกลุ่มหัวรุนแรงหรือไม่? (กล่าวคือไม่กล้าพูดหรือแสดงออกในสิ่งที่ตนเชื่อ เนื่องจากเกรงความปลอดภัยหรือเนื่องจากไม่แน่ใจว่ากลุ่มก่อการจะขึ้นมาเป็นใหญ่ในอนาคต)
- ด้านพื้นที่ควบคุม
 - พื้นที่ที่ฝ่ายรัฐเข้าไม่ถึง (เนื่องจากความรุนแรงหรือทัศนคติของคนในพื้นที่) มีขนาดใหญ่แค่ไหนและเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเร็วหรือช้า?
 - กลุ่มก่อการสามารถพักแรมในพื้นที่นอกเขตก่อการ (ในเมือง, ในหมู่บ้าน) ได้หรือไม่?

- ด้านมุมมองจากนานาชาติ
 - การสนับสนุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นไหม? การสนับสนุนนี้มาจากความเชื่อ หรือมาจากความจำเป็น (เช่นกลุ่มก่อการควบคุมพื้นที่สำคัญ)?
 - วิธีการสนับสนุน และขนาดของการสนับสนุนจากต่างประเทศเป็นอย่างไร? ในรูปของการปฏิบัติการ? ในรูปของการวางแผน? ในรูปของลอจิสติกส์? ในรูปของงบประมาณ? สมาชิกของกลุ่มก่อการเดินทางไปรับการสนับสนุนเหล่านั้น (ในต่างประเทศ) หรือไม่?
 - กลุ่มก่อการสามารถดึงดูดความช่วยเหลือจากกลุ่มโพ้นทะเล (Diaspora) ได้หรือไม่? เช่น ขบวนการ IRA ได้รับการช่วยเหลือจากคนอเมริกันเชื้อสายไอริชในนิวยอร์ก แสดงว่า “เหตุ” ของการก่อการนั้นได้รับการยอมรับจากคนพวกเดียวกันที่อยู่นอกประเทศ)
 - ผู้สนับสนุนจากต่างประเทศมีเงื่อนไขในการสนับสนุนอย่างไร? เงื่อนไขเหล่านี้จำกัดหรือส่งเสริมกลุ่มก่อการไปในทางหนึ่งทางใดได้อย่างไร?
 - ผู้สนับสนุนจากต่างประเทศพยายามจะควบคุมขบวนการในภาพรวมหรือไม่? พยายามจะแยกกลุ่มก่อการเป็นหลายๆ กลุ่มเพื่อควบคุมได้ง่ายขึ้นหรือไม่?
 - การสนับสนุนจากต่างประเทศเป็นเพียงการเสริมเครือข่ายท้องถิ่นที่กลุ่มก่อการมีอยู่แล้วหรือไม่? หรือว่ากลุ่มก่อการต้องขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่?

4. ศูนย์ประสานงานภาคใต้ตอนล่าง วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภายใต้แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย (สสม.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

1. การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ มีโครงการดังนี้

- การรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับอิสลามกับสุขภาวะ
- การประชุมเชิงวิชาการของนักวิชาการทางศาสนาเพื่อวินิจฉัยผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่เป็นที่ ชัดเจนว่าเป็นที่อนุมัติหรือต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม
- สร้างต้นฉบับคู่มือชาวบ้านอิสลามกับสุขภาวะ
- การจัดพิมพ์ต้นฉบับคู่มือชาวบ้านอิสลามกับสุขภาวะในสี่ระดับ
- การผลิตเอกสารอิสลามกับสุขภาวะในสี่ระดับ
- การวิจัยปัญหาสุขภาวะมุสลิมไทย เช่น ปัญหาสุขภาวะกับความยากจน ปัญหาการดื่มสุรา และสูบบุหรี่ของมุสลิมอนามัยแม่และเด็ก แนวทางและเครือข่ายเด็กกำพร้ามุสลิมการจัดตั้งกองทุนชะกาต

2. การเผยแพร่องค์ความรู้อิสลามกับสุขภาวะ มีโครงการดังนี้

- การอบรมความรู้อิสลามกับสุขภาวะแก่อิหม่ามหรือผู้นำชุมชน
- สร้างเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการเรียนการสอนอิสลามกับสุขภาวะ
- สร้างเครือข่ายค่ายเยาวชนภาคฤดูร้อนที่มีการอบรมอิสลามกับสุขภาวะ
- สนับสนุนมัชยิดหรือชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้อิสลามกับสุขภาวะ

- อบรมโภชนาการอิสลาม และพัฒนากลุ่มแม่บ้าน ผู้ผลิตอาหาร

3. การทำกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต

มีตัวอย่างกิจกรรม คือ กีฬาเพื่อสุขภาพ (กีฬาครอบครัว/กีฬาเยาวชน/ค่ายกีฬาเยาวชน) การกระตุ้นกิจกรรมปรับปรุงคุณภาพชีวิต : การออกกำลังกาย และโภชนา การคุ้มครองผู้บริโภค การดูแลคนป่วยคนชรา การกระตุ้นการดูแลสุขภาพและสันติภาพสำหรับคนสูงอายุ การทำสุหนัตหมู่ และเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5. ศูนย์ประสานงานวิชาการ และให้ความช่วยเหลือผู้สูญเสียที่ได้รับผลกระทบ จากเหตุความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (สวชด.)

มีเป้าหมายสำคัญในการบริหารจัดการทางด้านวิชาการ พัฒนาองค์ความรู้ และร่วมพัฒนาประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทาง การป้องกัน แก้ไข และให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายและครอบครัวทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดสงขลา (4 อำเภอ) ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีบทบาทดังนี้

การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักวิทยบริการ คณะ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 ศูนย์บริหารการพัฒนา สุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบ.สส.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลและสถานีนอนามัย สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ (พมจ.) ศูนย์เฝ้าระวังยาทุกจังหวัด (กยต.) เขตการศึกษา กรมสุขภาพจิต ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

การจัดการข้อมูล

ข้อมูลที่ ศวชต. ดำเนินการคือ ผู้เสียหาย และครอบครัว โดยการติดตามเรื่องการบาดเจ็บและเสียชีวิต การรักษาพยาบาล นอกจากนี้ยังได้ติดตามข้อมูลครอบครัวและการช่วยเหลือเยียวยา ด้วยการประสานงานกับทีมเยียวยาของโรงพยาบาล (MCC) โดยศูนย์สุขภาพจิต ศูนย์เยียวยาทุกจังหวัด (กยต.) และ ศอ.บต. และลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลความเป็นอยู่ในครัวเรือนของผู้เสียหาย ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต ประสานและติดตามการช่วยเหลือเยียวยา และสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มสตรีโดยจัดประชุมหมิงหม่าย ทุก 2 เดือน

6. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สร้างงานวิจัยที่สำคัญหลายชุดโครงการต่อไปนี้

1. โครงการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและการจัดการความขัดแย้งเชิง สมานฉันท์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2550

กรณีชาวประมงพื้นบ้าน และกรณีชาวนาเพื่อฟื้นฟูไร่ร้าง โดยการสนับสนุนของ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม โดยมีแนวคิดที่สำคัญคือต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าถึงทรัพยากร การจัดการทรัพยากรเพื่อปากท้องของคนในชุมชน

2. ชุดโครงการปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยการสนับสนุนของสภาวิจัยแห่งชาติ มีโครงการวิจัยเป็นกลุ่มดังต่อไปนี้

- การวิจัยเกี่ยวกับชาติพันธุ์ มลายู และการสร้างความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยเรื่อง มลายูปตานี : ชาติพันธุ์อัตลักษณ์และการเปลี่ยนแปลง, การศึกษาวิถีชีวิตของเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเสริมสร้างสันติสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดของอาหารฮาลาลเพื่อการส่งออกของประเทศไทย, โครงการศักยภาพและข้อจำกัดการผลิตข้าวเพื่อความมั่นคงของชาวนาในจังหวัดปัตตานี, แนวทางพัฒนาการจัดการประมงชายฝั่ง โดยองค์กรท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี และนราธิวาส

- การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาข้อเสนอนโยบายด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและรูปแบบการบริหารสำหรับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยเรื่องการศึกษานโยบาย มาตรการ และแนวทางการแก้ปัญหาความไม่สงบ และการพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, รูปแบบบริหารในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, การกำหนดและประเมินสมรรถนะบุคลากรภาครัฐที่เหมาะสมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, ผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กรณีการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไข, การเสริมสร้างประสิทธิภาพการสื่อสารสื่อบุคคลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อความสมานฉันท์ในชุมชน, การวิจัยเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพทวิภาษาการจัดการการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสถาบันศึกษาปอเนาะ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, รูปแบบการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารทวิภาษาระดับเบื้องต้นของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้,

วิเคราะห์ความต้องการพัฒนากรอบหลักสูตรโรงเรียนตาดีกาและสถาบันศึกษาปอเนาะ, การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวิถีมุสลิมในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อบูรณาภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. โครงการวิจัยของคณาจารย์ในคณะรัฐศาสตร์

- แนวทางการจัดสวัสดิการ กำหนดค่าธรรมเนียมที่มีผลต่อการสร้างแรงจูงใจให้แรงงานร้านอาหารไทยผันเข้าสู่ระบบการจ้างงานแรงงานต่างด้าวของมาเลเซียอย่างถูกกฎหมาย
- โครงการวิจัยเรื่องผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินกรณีการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไข
- บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษาภาคใต้
- การศึกษาการปกครองท้องถิ่นของจังหวัดที่มีหลายชาติพันธุ์ : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
- โครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและการจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติต่อเนื่องตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การสร้างความเข้าใจข้ามพรมแดนวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- เปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่สีแดงและพื้นที่สีเขียว : กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบ้านกูจิงลือปะ ต.เจลิม อ.ระแงะ และบ้านบือแรง ต.ตาตละ อ.รีโอเอะ จ.นราธิวาสในกรณีที่ถูกเป็นเหยื่อของความรุนแรง
- เหลียวหลังแลไปหน้าความสัมพันธ์ชายแดนไทย-มาเลเซีย ข้อจำกัดที่พึงพิจารณา
- ถอดรหัสความเข้าใจวัฒนธรรมมุสลิม
- การปกครองท้องถิ่นของจังหวัดที่มีหลายชาติพันธุ์ : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
- โครงการประมาณการจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติดและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 2550
- โครงการยุทธศาสตร์สันติวิธีภาคประชาชน
- โครงการวิจัย มลายูปาตานี : ชาติพันธุ์ อัตลักษณ์ และการเปลี่ยนแปลง
- โครงการวิจัย การเมืองชายขอบ : อัตลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ การกระจายอำนาจและสำนักพลเมือง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการประเมินผลการปฏิบัติงานมวลชนในสถานการณ์ความไม่สงบตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. โครงการทุนวิจัยระดับนักศึกษาปริญญาตรี (แหล่งทุนจาก สกว.)

ประเด็นโจทย์วิจัย มี ๘ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเด็ก เยาวชน ครอบครัว และจิตวิทยาชุมชน กลุ่มวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สถิติ

คอมพิวเตอร์ประยุกต์เพื่อการจัดการทรัพยากร และเพิ่มมูลค่าผลผลิตของชุมชน กลุ่มภาษา ศิลปะ และวัฒนธรรมชุมชน กลุ่มประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มการปกครองท้องถิ่น และกฎหมายอิสลาม กลุ่มการจัดการชายแดน กลุ่มภูมิศาสตร์ และระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสุขภาพเด็ก เยาวชน ครอบครัว และชุมชน

7. เครือข่ายชุมชนมุสลิม

โครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุขที่ภาคใต้ : ตำบลบ้านดงเมือง เรียนรู้อยู่ที่ปากใต้

คณะทำงานเป็นเครือข่ายชุมชนมุสลิม ใช้หลักการทำงานคือ ขับเคลื่อนสุขภาวะด้วยการนำกระบวนการทัศน์อิสลามเพื่อพัฒนามาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการชุมชนนาร่อง แบ่งออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ

- 1) การบริหารจัดการชุมชนด้วย “สภาซุรอ”
- 2) การจัดการศึกษาบูรณาการ “ห้องเรียนวิถีอิสลาม”
- 3) การจัดระบบสวัสดิการตามแนวทางอิสลาม

8. คณะทำงานวาระทางสังคม

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะทำงานวาระทางสังคม ได้บันทึกชุดความรู้จากการศึกษาในหลายโอกาส ดังนี้

1. เวทีความรู้กับการเคลื่อนไหวทางสังคม : วิถุทิศในการจัดการทรัพยากร 3 จังหวัดภาคใต้ (20 ส.ค. 2548)

ได้ชี้ให้เห็นว่ามีความหลากหลายทางธรรมชาติในพื้นที่ 3 จังหวัด

ภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นภูเขา แม่น้ำ ลำธาร พรุ ที่ราบ ป่า และทะเล ซึ่งเคยอุดมสมบูรณ์สวยงามกลับเกิดการเปลี่ยนแปลงและถูกทำลายลงไปอย่างมาก โครงการชุดลอกคลอง ทำถนนเทคอนกรีต เปลี่ยนแปลงความเร็วและเส้นทางเดินของกระแสน้ำ ส่งผลให้ที่น่านับพันไร่เสียหาย การทำลายป่าเพื่อปลูกป่า ทำให้แหล่งหากินตามธรรมชาติของชาวบ้านสูญหายไป ผลกระทบตามมาคือจากการที่ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงได้สร้างปัญหาให้กับชุมชนอย่างมาก ชาวบ้านต้องอพยพขายแรงงานในมาเลเซีย และเกิดปัญหาครอบครัวและสังคมตามมา ในขณะที่เดียวกันทุนขนาดใหญ่ที่ได้เข้ามากับนโยบายของรัฐก็ได้รุกเข้ามามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น โครงการซีพีบีแอนด์ การจัดการประมงเรือชุมชนหน้าบ้าน โครงการอาหารฮาลาล และเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะเปิดรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และการค้าเสรี ซึ่งส่งผลกระทบทางลบ

2. มหาอำนาจกับโลกมุสลิม การเมืองการก่อการร้าย (28 ก.ย. 2548)

ได้มีการอภิปรายถึง Age of a New War เป็นยุคใหม่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและยุคใหม่ของความขัดแย้งที่มีที่มาหลากหลาย หลัง 11 กันยายน 2544 มหาอำนาจอเมริกาได้ใช้ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายที่เรียกว่า “มหายุทธศาสตร์” Grand Strategy หากมองถึงยุทธศาสตร์ของประเทศไทยในการแก้ปัญหาภาคใต้ได้ใช้ยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจมากเกินไปในการแก้ปัญหาความมั่นคง

สิ่งที่อเมริกาทำคือ การสร้างศัตรูและมิตรให้ชัดเจน การเข้าไปเขย่าและถล่มโครงสร้างเก่า และการไปตัดตอนและล้มล้างระบบเก่า ศัตรูเก่าและใหม่ เข้าไปเขย่า ถล่มภาคใต้ด้วยการเอาหน่วยงานพิเศษลงไป มีการอุ้มหาย มีการส่งกองกำลังเข้าไปในพื้นที่ การที่ประเทศไทยไปยืมยุทธศาสตร์คนอื่นมาทำให้เกิดปัญหาตามมา เป็นโครงสร้างการจัดการ

ที่ซับซ้อนของมหาอำนาจ คิดแบบคนมีเงิน ซับซ้อน ใหญ่โต ไม่ยืดหยุ่น ในขณะที่โลกปัจจุบันเป็นยุคของความขัดแย้งที่หลากหลาย ต้องใช้ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในพื้นที่ สำหรับประเทศไทย ลักษณะการแก้ปัญหาแบบพี่น้อง แบบสังคมนิยม แบบครอบครัว มีอะไรก็ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาก็อาจจะมีความขัดแย้ง ความรุนแรงบ้างแต่ก็จะลุล่วงไปด้วยกัน น่าจะคลี่คลายปัญหาได้มากกว่านี้

เมื่อพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเล็กกับประเทศใหญ่ ในฐานะประเทศเล็กมีสิทธิสำคัญ 2 อย่างคือ การบอกว่าการกระทำของมหาอำนาจนั้นชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรม แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ได้ตั้งคำถามต่อระบบคุณค่า ระบบความเชื่อทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องความชอบธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้กำลัง หลักการอธิปไตย และการแทรกแซงซึ่งกำลังเผชิญกับโจทย์ปัญหาใหม่ๆ โลกมุสลิมก็ประสบปัญหาภายในไม่สามารถจะบอกได้ว่าการใช้กำลังความรุนแรงอย่างไรที่ไม่ชอบธรรม มีบางคนเสนอว่า เราควรแยกกันให้ออกระหว่างลัทธิ Binladinism กับ Islamic Nationalism ซึ่งทั้ง 2 เรื่องอยู่ในที่เดียวกัน แต่ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน

เมื่อมองแบบยุทธศาสตร์ไม่ได้มองเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทยประเทศเดียว ต้องมองทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงควรเฝ้าดูมหาอำนาจอื่นด้วย เช่น ประเทศออสเตรเลีย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เพราะว่าประเทศออสเตรเลียเป็นพันธมิตรกับประเทศสหรัฐอเมริกาในการทำสงคราม อิรัก ส่วนสิงคโปร์ นอกจากมีแนวโน้มนโยบายที่สอดคล้องและผลประโยชน์ใกล้ชิดแน่นแฟ้นกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาแล้ว ผลประโยชน์ของสิงคโปร์อยู่ในอาณาบริเวณทางใต้ของประเทศไทยพอดี นอกจากนี้ก็มีประเทศจีนที่เข้ามามีบทบาท

เมื่อแนวคิดของการต่อต้านการก่อการร้ายเกิดขึ้น ทำให้มีการซื้ออาวุธเพื่อใช้ในการปฏิบัติการทางการทหาร ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจในเรื่องการค้าขายอาวุธก็ได้กลับมาเกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ รวมทั้งประเทศไทย กระทรวงกลาโหมได้มีการเสนอการซื้ออาวุธเพื่อการพัฒนากองทัพเป็นจำนวน 100,000 ล้านบาท กองทัพอากาศไทยมีการเปลี่ยนระบบการซื้ออาวุธในแบบการขายสินค้าเกษตรแลกกับอาวุธ

การค้าการลงทุนหลังวิกฤติเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปมาก ธุรกิจการเงิน ธุรกิจพลังงาน ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารคมนาคม ซึ่งเป็นแหล่งผลประโยชน์ใหม่ของนักลงทุนขนาดใหญ่ ทั้งไทยและต่างประเทศ ตอบรับกับยุทธศาสตร์ของการต่อต้านการก่อการร้าย หรืออีกนัยหนึ่ง การเมืองของการก่อการร้ายเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ เหล่านี้

3. ประวัติศาสตร์ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส (1 พฤศจิกายน 2549)

เน้นวิธีการเข้าใจประวัติศาสตร์ ซึ่งที่ผ่านมามีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นน้อย จึงมักมองไม่เห็นคนระดับล่างๆ ของสังคมที่อยู่ในระดับท้องถิ่น จะเห็นแต่ชนชั้นนำ เช่น เจ้าเมือง ผู้มีอำนาจทางการเมือง ผู้ที่เคลื่อนไหวในทางการเมือง แต่มองไม่เห็นการตั้งถิ่นฐานของคน มองไม่เห็นบริเวณตำบล หมู่บ้าน หรือประชาชนโดยทั่วไป การที่ขาดความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือประวัติศาสตร์สังคม จึงทำให้ไม่เข้าใจคนในท้องถิ่น

หัวใจของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ที่ประวัติศาสตร์สังคม ซึ่งไม่ใช่ประวัติศาสตร์ที่ห่างไกล แต่เป็นประวัติศาสตร์ที่เชื่อมเข้ากับปัจจุบันที่สืบค้นจากคนในปัจจุบันเข้าไปหาคนในอดีตเท่าที่จะสืบเห็นภาพได้เพียงระยะเวลา ๓-๔ ชั่วคนโดยผ่านโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นประวัติศาสตร์จากภายใน ที่ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของคน

และชุมชนในท้องถิ่น ว่ามีวิธีคิด ความเป็นอยู่อย่างไร

นอกจากนั้น กรอบการศึกษาประวัติศาสตร์ปัตตานี ที่มักจะมองว่ารัฐไทยเป็นรัฐเดี่ยวหากจะศึกษาก็ต้องศึกษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทย ซึ่งพบว่าขาดความสืบเนื่อง ดังนั้นต้องมองใหม่ ในฐานะที่เป็นหน่วยทางประวัติศาสตร์ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองพอที่จะศึกษาโดยอิสระได้

ปัญหาของกรอบการศึกษาที่ผิดซึ่งกระทบการศึกษาประวัติศาสตร์ปัตตานีและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งหมดนั้น เกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยเรานั้นไม่เคยมีประวัติศาสตร์แห่งชาติที่แท้จริง รากเหง้าของประชาชาติไทยนั้น ส่วนหนึ่งก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่ามาจากรัฐราชสมบัตินั่นเอง แต่ต้องมีจุดแตกหักหรือจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการที่จะทำให้รัฐราชสมบัติต่างๆ เข้ามารวมกันขึ้นเป็นประชาชาติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ใช่โดยมีใครเหนือใคร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก

การศึกษาประวัติศาสตร์ปัตตานี ต้องให้ความสำคัญกับความ เป็นรัฐชายฝั่งทะเลที่มีความสัมพันธ์กับการค้าระหว่างประเทศ อย่างมาก ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่เคยอยู่นิ่ง ศูนย์กลางทางการค้าเคลื่อนจากที่ต่างๆ เปลี่ยนหน้าผู้ทำการค้าอยู่เรื่อยๆ รัฐชายฝั่งที่สัมพันธ์กันกับสภาพการณ์ทางการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในทะเลจีนตอนใต้กับฝั่งมหาสมุทรอินเดีย ควรสนใจศึกษา การปรับเปลี่ยนตัวเองว่าเป็นอย่างไร ศูนย์อำนาจของรัฐชายฝั่งปัตตานีจะอยู่ไม่ไกลจากทะเลเท่าไรนัก ดินแดนแถบนี้ขาดการกระจุกตัวของประชากรขนาดใหญ่

เวลาที่ศึกษาเรื่องราวของปัตตานีบริเวณคาบสมุทรมลายู ต้องมองแบบเปิดกว้าง ต้องไม่มองแบบมีเขตแดน ในประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น รัฐต่างๆ ไม่ได้มีศูนย์กลางอยู่เพียง

ศูนย์กลางเดียว มีหลายศูนย์กลาง หรือหลายศูนย์อำนาจ ขนาดใหญ่ เล็กไม่เท่ากัน ตรงไหนที่ไม่มีศูนย์กลาง ก็มีชุมชน แต่ชุมชนตรงนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับใครเป็นพิเศษ ลักษณะความสัมพันธ์จะเป็นในลักษณะของศูนย์อำนาจ ชุมชน และท้องถิ่น บริบทที่ศึกษาต้องเป็นบริบทที่ศึกษาท้องถิ่นออกมา แต่อยู่ในมิติที่กว้างที่สุดเท่าที่จะศึกษาได้ ไม่ใช่มองเพียงแค่ว่าปัตตานีกับสยาม ปัตตานีกับมลายู แต่ต้องมองเป็นปัตตานีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือมากกว่านั้น จึงเป็นลักษณะของการศึกษาที่น่าจะดีกว่าหรือเป็นประโยชน์มากกว่า

แนวคิดที่เราเรียกว่า “การแบ่งแยกดินแดน” ไม่ได้เกิดมาตั้งแต่เริ่มกำเนิดรัฐ ไม่ได้อยู่ในสายเลือดของคนปัตตานี เขาจะต้องมาต่อต้านรัฐไทย แต่มีองค์ประกอบที่ทำให้เกิดขึ้นตลอดช่วงเวลา ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา เป็นกระบวนการที่ดำเนินไปพร้อมๆ กับการเติบโตของรัฐไทย และการเติบโตของความรู้สึกถึงความเป็นปัตตานีนियมของรัฐบาลตานี

ที่สำคัญที่สุด รูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปในช่วงตอนต้นรัตนโกสินทร์ทำให้ความสำคัญของปัตตานีในฐานะเมืองท่านั้นหมดลง เนื่องจากแต่เดิม บริเวณคาบสมุทรมันจะมีความสำคัญในฐานะเมืองท่า คือทางน้ำสำคัญกว่าทางบก แต่พอสมัยต้นรัตนโกสินทร์ทางบกสำคัญกว่าทางน้ำ เพราะบริเวณคาบสมุทรมันจะกลายเป็นแหล่งผลิต พริกไทย ดีบุกกับยางพารา ดังนั้นดินจะมีค่ากว่าน้ำเมื่อเทียบกับสมัยก่อน ตรงนี้เองที่ทำให้ยุทธศาสตร์หรือวิธีคิดของคนที่อยู่ตรงลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยากับบริเวณคาบสมุทรตอนล่างเริ่มเปลี่ยนแปลง

4. เศรษฐศาสตร์การเมือง 3 จังหวัดภาคใต้ (24 ม.ค. 2549)

หากดูจำนวนคนจนที่วัดตามเกณฑ์เส้นความยากจน ในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้จะมีคนจนประมาณ 300,000 คน เป็นครึ่งหนึ่งของ

คนจนทั้งหมดในภาคใต้ มีหมู่บ้านยากจนประมาณ 280 กว่าหมู่บ้าน จากทั้งหมด 1,600 หมู่บ้าน มีปัญหาที่ดินทำกิน หนี้สิน ที่อยู่อาศัย จำนวนสูงมากท่ามกลางความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่เหลืออยู่ ทุนใหญ่ทั้งในและนอกประเทศที่มีโครงการขนาดใหญ่ จะเข้ามาใช้พื้นที่บริเวณเหล่านี้ ซึ่งรวมโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจที่ผลักดันโดยประเทศมาเลเซียด้วย ภายใต้โครงการดังกล่าวได้มีการเซ็น MOU กับประเทศพม่า ลาว และเขมรที่จะนำแรงงานจากประเทศนี้ราว 300,000 คนเข้ามา มีการเร่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับเขตการค้าเสรี

จากเหตุการณ์ความไม่สงบ เศรษฐกิจชะลอตัวเป็นบางส่วน เช่น การก่อสร้าง และปริมาณสัตว์น้ำขึ้นต่ำลดลง อุตสาหกรรมท่องเที่ยว หดตัว โรงงานปิดกิจการ 55 โรง แรงงานถูกเลิกจ้าง แต่ยอดเงินฝากในภาพรวมยังสูงอยู่ ส่วนหนึ่งอาจเพราะกลุ่มคนรวยยังไม่ลงทุน แม้คนรวยมีเพียง 10% แต่กุมความมั่งคั่งไว้จำนวนมาก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเงินจากการขายแรงงานในมาเลเซีย และราคาขายที่สูง ที่สำคัญงบประมาณแผ่นดินที่เบิกจ่ายจริงในพื้นที่เพิ่มขึ้นมาเป็น 25,000 กว่าล้านบาทในปี 2548 จากเดิมมีเพียง 13,000 กว่าล้านบาท เฉพาะในจังหวัดยะลาในปี 2547 มีงบประมาณรายจ่าย 4,900 ล้านบาท แต่ในปี พ.ศ. 2548 งบประมาณกลับขึ้นมาถึง 14,000 กว่าล้านบาท ซึ่งเป็นงบประมาณของ กอ.สสส.จชต. ที่เบิกใช้ผ่านคลังจังหวัดยะลา เพื่อใช้แก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้ ส่วนงบลงทุนนั้น มีเพิ่มมากขึ้นทั้ง 3 จังหวัด

สำหรับข้อมูลความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ จะพบว่า ในปี 2547 ปีเดียวเกิดเหตุการณ์ขึ้นประมาณ 1,843 ครั้ง และในปี 2548 เกิดเหตุการณ์ขึ้นประมาณ 1,703 ครั้ง หากนับเอาเฉพาะ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2544-2548 อันเป็นปีเริ่มต้นของรัฐบาลพรรคไทยรักไทย และเป็นปีที่เกิดเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมโจมตีตึกเวิลด์เทรดที่สหรัฐอเมริกา โดยกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์ จะเห็นว่าสถานการณ์ความรุนแรงตั้งแต่ปีดังกล่าวมีระดับสูงขึ้น จากสมมุติฐานที่ว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอาจมาจากปัจจัยภายในและภายนอก เหตุปัจจัยภายในคือ มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลทักษิณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ คอ.บต. รวมถึงการปรับเปลี่ยนผู้นำและข้าราชการในพื้นที่ การทำลายช่วยอำนาจอิทธิพลของคู่แข่งทางการเมืองของรัฐบาล และในช่วงเวลาเดียวกันสถานการณ์การก่อการร้ายสากล ก็อาจมีอิทธิพลต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภาคใต้ด้วย

อย่างไรก็ตามเหตุผลทางเศรษฐกิจไม่ใช่เป็นเหตุผลเดียวที่จะเป็นตัวอธิบายความรุนแรงที่เกิดขึ้น ปัญหาของ 3 จังหวัดภาคใต้ไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ด้วยคำตอบเดียว แต่มันมีประวัติเหมือนกับคนที่เป้นโรคเรื้อรังมาเป็นเวลายาวนานไม่ได้รับการดูแลและเยียวยา เกิดอะไรขึ้นชนิดหนึ่งก็อ่อนไหว มันจึงไม่ใช่เหตุผลเดียวที่จะให้คำตอบได้ทั้งหมด

5. ปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและชุมชน อุดมการณ์และขีดจำกัด (28 ก.พ. 2549)

โรงเรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีประมาณ 1,200 โรงเรียนระดับอาชีวศึกษามี 19 วิทยาลัย ระดับอุดมศึกษามีอยู่ 13 แห่ง ส่วนการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) มีทั้ง 33 อำเภอ นอกจากนั้นมีปอเนาะและโรงเรียนตาดีกาสอนศาสนา

พื้นฐานสำหรับเด็กของมัสยิด

มีครูในระบบ 20,000 กว่าคน มีนักเรียนและนักศึกษาในระบบเก่า 500,000 คน ไม่รวมคนที่เรียนปอเนาะอีกประมาณ 7,000 กว่าคน ไม่ได้นับโต๊ะครู และเจ๊ะครูผู้สอนในปอเนาะและมัสยิด

สำหรับคุณภาพการศึกษาจัดอยู่เกณฑ์ต่ำมาก วัดค่าเฉลี่ยรายวิชาของนักเรียนชั้นประถมถึงมัธยมอยู่ประมาณร้อยละ 35-48 นักเรียนในสามจังหวัดภาคใต้ มีเวลาเรียนประมาณ 100 กว่าวันจากเวลาที่ควรใช้ในการเรียน 200 วันต่อปี สาเหตุจากสถานการณ์ความไม่สงบครูไปกลับโรงเรียนต้องมีเจ้าหน้าที่คุ้มกัน การเรียนการสอนกิจกรรมหลายอย่างต้องยกเลิก

ที่สำคัญคือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมุสลิมใน 3 จังหวัดภาคใต้ ทั้งเรื่องภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้มากขึ้น นอกจากนั้นการจัดองค์กรบริหารการศึกษาในพื้นที่ทั้งหมดขึ้นตรงกับกรุงเทพฯ เกิดความห่างเหิน ห่างไกลจากความจริงในพื้นที่

จากงานวิจัยความต้องการของประชาชนในพื้นที่ด้านการจัดการศึกษาพบว่า ประชาชนต้องการการมีส่วนร่วม การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความยุติธรรม ความเท่าเทียม และการยอมรับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่

ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาอย่างชัดเจนมาก ในโองการแรกๆจากพระเจ้าอัลลอฮ์เป็นบทบัญญัติเรื่องการศึกษา โดยให้สร้างความเข้าใจในเรื่องของตัวเองก่อน คือ สร้างจิตสำนึก เปลี่ยนความคิด รู้จักและเข้าใจตนเอง จากนั้นจึงทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งรอบตัว ส่วนข้อบัญญัติเกี่ยวกับการกักตุนต่างๆ นั้นเกิดขึ้นมาทีหลังหลักศาสนา หลักความเชื่อให้อยู่บนฐานของความรู้ แนวคิดของ

ศาสนาอิสลาม ต้องเรียนรู้ให้รู้ตนเองก่อน สร้างชีวิตก่อนสร้างอาชีพ หรือสร้างวิถีชีวิตก่อนสร้างทักษะชีวิต บนฐานชีวิตที่ดีก่อน จึงสร้างอาชีพที่ดีขึ้นมา

6. งานวิจัยเชิงปฏิบัติการ : จากยาลอเป็นยะลาการเปลี่ยนแปลงในรอบทศวรรษ

ชี้ให้เห็นถึงความพึ่งพาอาศัยกันของชุมชนไทยพุทธและมุสลิมในอดีต ดังกรณีการแลกสถานที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนบริเวณปะละเล้งกับหน้าถ้ำ ความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของผู้คนเกิดขึ้นอย่างมากมาภายหลังจากการสร้างทางรถไฟและตัดถนน

บทบาทผู้หญิงได้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ค่านิยมส่งลูกเรียนในเมืองเกิดขึ้นเหมือนหมู่บ้านทั่วไปในประเทศไทย พ่อแม่ที่ส่งลูกหลานเข้ามาเรียนในเมืองก็เผชิญกับปัญหาวัยรุ่นไม่ต่างกัน

ความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม ความขัดแย้งระหว่างคุณค่าเก่ากับคุณค่าใหม่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในสังคมมลายูมุสลิม

7. การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศวัฒนธรรมในเขตเชิงเขาบูโด-สันกาลาคีรีลุ่มสายบุรีตอนกลาง

พื้นที่สำคัญของชุมชนนอกจากที่ตั้งบ้านเรือน ที่นาที่สวนก็มีที่สาธารณะที่ส่วนรวมที่ชุมชนท้องถิ่นได้อาศัยร่วมกัน ภูมิโอบและปอเนาะ ความเปลี่ยนแปลงการทำมาหากินเป็นการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพาราส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ไม่น้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์เอกชน จากเดิมที่ไม่มีโฉนดกลายเป็นต้องมีโฉนด เศรษฐกิจเข้าสู่ระบบตลาดมากขึ้น วิถีชีวิตแบบเดิมถูกระบบ

8. เครือข่ายผู้หญิงเพื่อสันติภาพ

การทำงานของเครือข่ายผู้หญิงเพื่อสันติภาพ ที่ให้ความสำคัญกับผู้หญิง ผู้สูญเสียจากเหตุการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ ในฐานะที่เป็นคนหนึ่ง โดยไม่ได้แบ่งแยกว่าเป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ หรือผู้ก่อการ เป็นไทยพุทธ หรือไทยมลายูมุสลิม ได้เห็นชีวิตผู้คนใน 3 จังหวัดภาคใต้ผ่านมุมมองของผู้หญิง เห็นความเกลียดกลัวและอคติของคนในสังคมที่มีต่อกัน ซึ่งกลุ่มผู้หญิงที่เครือข่ายเข้าไปทำงานด้วยได้สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงของสื่อมวลชนที่กระทำต่อสังคม 3 จังหวัดภาคใต้ ด้วยการนำเสนอความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความเกลียดกลัวต่อกันมากยิ่งขึ้น

9. ปอเนาะ

บทบาทการจัดการกล่อมเกลாதงสังคมของสถาบันปอเนาะ ไม่ต่างจากบทบาทของวัดไทยในอดีต ซึ่งถูกทำให้หมดบทบาทไปนานแล้ว ปอเนาะกำลังเผชิญกับสิ่งที่ใหญ่กว่าความขัดแย้งกับรัฐไทย นั่นคือความขัดแย้งกับตลาดที่เน้นชีวิตด้านวัตถุ การบริโภคอย่างไร้ขอบเขต ชีวิตด้านภายในของผู้คนกำลังมีความสับสนขัดแย้งอย่างรุนแรง

หลักอิสลามที่เน้นทักษะชีวิตมาก่อนทักษะอาชีพ ในขณะที่การศึกษาสมัยใหม่ดูเหมือนให้น้ำหนักกับทักษะอาชีพ การผลิตคนเข้าสู่โรงงาน หรือภาคบริการต่างๆ เป็นต้น บทบาทปอเนาะจะสามารถดำรงอยู่ ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างไร

10. อุลามะฮ์

อุลามะฮ์ หรือผู้รู้ ในสังคมไทยมลายูมุสลิมปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า หาได้ยาก โต๊ะครูส่วนใหญ่จะเป็นเพียงผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้

อุลามะฮ์ได้สูญเสียบทบาทของตนเองไป ด้วยเหตุปัจจัยด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม

11. แฟ้มข้อมูล 2547- 2550 เป็นแฟ้มรวมผลงานวิชาการ ในเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง “สถานการณ์สถานการณ์ใต้ : อะไรคือปัญหา? อะไรคือทางออก?”
2. เรื่อง “วาระทางสังคมกรณี 3 จังหวัดภาคใต้”
3. เรื่อง “ความรุนแรงภาคใต้ ในบริบทโลก”
4. เรื่อง “ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตและชุมชน 3 จังหวัดชายแดนใต้” และ “วันนี้ของผู้หญิงมลายู มุสลิม”
5. เรื่อง “ความมั่นคงของมนุษย์ในมุมมองของชาวบ้าน”
6. เรื่อง “ความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดน : จากวันนั้น...ถึงวันนี้”
7. เรื่อง “ความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดน : ความจริงและมายาคติ”
8. เรื่อง “การสร้างสำนึกร่วมของชุมชน”
9. เรื่อง “การรับมือกับสถานการณ์ ของภาคประชาชน”

12. หนังสือ

1. ความรู้และความไม่รู้ 3 จังหวัดภาคใต้ (รวมเนื้อหาจากเวทีความรู้)
2. เยียวยาแผ่นดิน (จากการทำงานร่วมกับสื่อมวลชน)
3. แปลจาก Healing the Land ใน Out Look หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

4. ความรู้ 3 จังหวัดภาคใต้ผ่านมุมมองประวัติศาสตร์
5. ปัตตานีใต้เงาจันทร์ (จากการทำงานร่วมกับเยาวชน)
6. ความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดน
7. เชนิกุลยุคความโลภศตวรรษที่ 21 กับความมั่นคงที่ยั่งยืน (จัดแปลเพื่อดูบริบทโลก)

13. สิ่งที่ได้เรียนรู้

- ความหวาดกลัว ความกลัวที่เกิดขึ้นกับแต่ละคนไม่ใช่เป็นเรื่องปัจเจกบุคคล แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ดังที่ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ได้สรุปว่า “ขณะนี้สิ่งซึ่งเราเห็นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจเรียกได้ว่า อุตสาหกรรมสร้างความไม่มั่นคง คือมีผู้ผลิต ผู้จำหน่ายจ่ายแจก มีผู้ลงทุน และมีผู้ได้รับผลประโยชน์ ไม่ได้เลือกว่าคุณเป็นฝั่งรัฐหรือไม่ฝั่งรัฐ”
- การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม อิสลามเป็นวิถีชีวิต ชาวบ้านให้ความสำคัญของศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก เป็นวิถีชีวิตที่จะนำมาซึ่งความมั่นคงแห่งจิตใจและจิตวิญญาณ
- ความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ฐานทรัพยากร อันได้แก่ ทะเล ป่าชายเลน ป่าสนทราย แม่น้ำ ที่ราบ ป่าพรุ เทือกเขา ประสบปัญหาที่เกิดจากการพัฒนา ไม่แตกต่างจากสิ่งที่เกิดขึ้นกับส่วนอื่นๆ ของประเทศ
- ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมใน 3 จังหวัดภาคใต้ สังคมมุสลิมอยู่ในลักษณะที่เสียดุลยภาพทั้งสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ความแตกต่างทางเศรษฐกิจ

ที่มากขึ้น นำไปสู่ปัญหาทางวัฒนธรรม ดังที่อาจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม กล่าวไว้ว่า “ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดภาคใต้ นั้น จึงไม่เพียงแต่ระหว่างข้างในกับข้างนอกสังคมมุสลิม เหมือนอย่างที่คุณในสังคมมหาชนได้รับข้อมูลจากสื่อว่า เป็นการแบ่งแยกดินแดน หากแต่เป็นการขัดแย้งภายในสังคมมุสลิมเอง ซึ่งนับวันก็ดูยิ่งรุนแรงมากขึ้น”

บทที่ 3

ฐานข้อมูลวิจัยจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฐานข้อมูลวิจัยจังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พัฒนาขึ้นตามข้อเสนอแนะของ โครงการวิจัยเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์เพื่อสันติสุขของชาติ ดำเนินการโดย คณะวิทยาการสื่อสาร ร่วมกับ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ฐานข้อมูลวิจัยนี้จะเป็นช่องทางการนำเสนอข้อมูลจากการวิจัยเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ทั้งในด้านการเมืองการปกครอง ศิลปะ และวัฒนธรรม วิถีชีวิตและประเพณีประวัติศาสตร์ ภูมิทัศน์ และการท่องเที่ยว ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การศึกษา สุขภาพอนามัย ศาสนา และกฎหมาย

<http://www.soreda.oas.psu.ac.th>

1. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.1 เรื่อง นโยบายและการพัฒนา ทั้งหมด 50 รายการ

- การค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย
- บทบาทการใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในจังหวัดปัตตานี
- ผลการดำเนินงานตามแผนของชุมชน อบต. ในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)

- รายงานการวิจัยเรื่อง ระบบส่งเสริมการเกษตร จังหวัดยะลา
- รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้
- รายงานการวิจัยรูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจ ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- รายงานการวิจัยประเมินผลโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย
- รูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจ ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนชนบท จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการวิจัยประเมินผลโครงการทักษิณพัฒนา ปี 2544
- แนวโน้มคุณภาพชีวิตของประชากรจังหวัดปัตตานี ใน 10 ปี ข้างหน้า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ 6 กระทรวงหลัก
- แนวคิดการพัฒนาชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : มุมมองจากแกนนำชุมชน
- แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการเมือง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
- สารสนเทศเชิงพื้นที่ด้านเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดปัตตานี
- Evaluation of an Experimental Chief Executive Officer (CEO) Governor Program : A Case Study of Narathiwat and Pattani

- องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบ พอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ลักษณะ / รูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการใช้ภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- กองทุนพัฒนาหมู่บ้านการศึกษาเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม
- การใช้สถิติชี้ประเด็นหญิงชายในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
- การวิจัยประเมินผลโครงการทัศนพัฒนาด้วยการส่งเสริมความเข้าใจอันดี ของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแหล่งผลิตอาหารฮาลาลในพื้นที่โครงการ 3 เหลี่ยมเศรษฐกิจ
- การศึกษายุทธศาสตร์การจัดการสังคมสมบูรณ์แบบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)
- การศึกษาลักษณะการยอมรับวิทยาการสมัยใหม่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ตอนที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลและครัวเรือน
- การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ตอนที่ 4 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน : ศึกษาจากผู้นำชุมชน
- การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ตอนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มบุคคลในชุมชน
- การศึกษาพื้นที่และชุมชนหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 9 จังหวัด ยะลา : แผนพัฒนาการเกษตร 5 ปี (2540-2544)

- การกระจายรายได้ระหว่างภาคเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การประเมินโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติด 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การประเมินโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้
- การประเมินกระบวนการดำเนินงานโครงการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จังหวัดปัตตานี
- การประสานงานพิเศษร่วมกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในชนบท : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลและสถานีอนามัย ตำบลบานา อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี
- การประชาสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ของชาวไทยมุสลิมไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน : กรณีศึกษาบ้านเจาะกือแย ตำบลตะบิ้ง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
- การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การพัฒนาฝีมือแรงงานในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)
- ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามของคนไทยมุสลิมชนบท จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต
- ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- คุณลักษณะของแรงงานตามความต้องการของสถาน

- ประกอบภายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- คุณลักษณะของเกษตรตำบลที่ส่งผลต่อการนำแผนการผลิตของเกษตรกร มาจัดทำแผนพัฒนาตำบลในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
- ธุรกิจท่องเที่ยวชายแดนไทย - มาเลเซีย
- บทบาทของเกษตรตำบลและพัฒนากฎหมายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- บทบาทของอาสาพัฒนาชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- บทบาทของการบริโภคอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลต่อรูปแบบการบริโภคอาหาร ของชาวไทยมุสลิมกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง
- บทบาทผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ประเมินผลโครงการทักษิณพัฒนา ปี 2543
- ปัจจัยในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้า ของประชาชนในจังหวัดนราธิวาส
- ผลกระทบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- พลวัตทางสังคมกับปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 เรื่อง เศรษฐกิจชุมชน ทั้งหมด 7 รายการ

- เศรษฐกิจชุมชน : ตลาดนัดวันอาทิตย์ของชาวมุสลิม
- สถานะสังคม-เศรษฐกิจ การประมง และความคิดเห็นต่อการ

จัดการประมงโดยชุมชนของชาวประมงพื้นบ้าน เกาะบุโหลนดอน จังหวัดสตูล

- สถานะทางเศรษฐกิจและการจัดการทรัพยากรประมงของชุมชนประมงพื้นบ้านในจังหวัดปัตตานี
- ศึกษาการทำผลิตภัณฑ์บูดูและวิเคราะห์คุณค่าทางอาหารของผลิตภัณฑ์บูดู
- การศึกษาความเป็นไปได้เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำโก-ลก ตอนที่ 4 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน : ศึกษาจากผู้นำชุมชน
- การติดตามประเมินผลโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการพัฒนาศักยภาพและเชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่ายภาคประชาชนในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นบางชนิดจากอ่าวปัตตานี : บูดู

1.3 เรื่อง ปัญหาทางเศรษฐกิจ ทั้งหมด 1 รายการ

- ผลกระทบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4 เรื่อง ผู้นำชุมชน ทั้งหมด 24 รายการ

- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี
- เจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิม

- แนวคิดการพัฒนาชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : มุมมองจากแกนนำชุมชน
- สรุปรายงานการวิจัยประเมินผลเรื่อง การประเมินโครงการสัมมนาผู้นำศาสนาและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตจังหวัดสตูล
- การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของผู้นำมุสลิมที่มีผลต่อการชักนำประชาชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- กำนันเจ๊ะบอ ลอดิง บุคคลดีเด่นในการอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี 2534
- คุณสมบัติของบัณฑิตแพทย์ที่สังคมต้องการ : ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนทุกวัฒนธรรมหลักใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- คุณลักษณะของเกษตรกรตำบลที่ส่งผลต่อการนำแผนการผลิตของเกษตรกร มาจัดทำแผนพัฒนาตำบลในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
- คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติการโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ตามทัศนะของผู้นำมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ชีวิตประวัติของเจ๊ะอับดุลลาห์ หลังปูเต๊ะ : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาทในการพัฒนาสังคมมุสลิมในจังหวัดสตูล
- ดร.โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ : ชีวิตประวัติ แนวคิดและบทบาทในการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้
- บทบาทของเกษตรกรตำบลและพัฒนารกรตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- บทบาทของโต๊ะครู : กรณีศึกษาโต๊ะครูหะยีวันฮิรีย บินหะยีวันอาลี

- บทบาทของอิหม่ามในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี
- บทบาทของอาสาพัฒนาชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- บทบาทของอุละมาอ์ปัตตานีในอดีตกับการพัฒนาสังคมการศึกษาและวัฒนธรรมมุสลิมในดินแดนปัตตานี
- บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- บทบาทของพระภิกษุกับการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน ในจังหวัดปัตตานี
- บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- บทบาทผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำสตรีในการพัฒนาชุมชน
- ปัจจัยทางการศึกษาและปัจจัยอื่นบางประการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลชนชั้นนำโครงสร้างอำนาจชุมชนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษากรณีชุมชนในจังหวัดปัตตานี
- พฤติกรรมการรับฟังข่าวสารความรู้จากสื่อวิทยุกระจายเสียงและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านและผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี

1.5 เรื่อง โรงเรียนกับชุมชน ทั้งหมด 13 รายการ

- บทบาทการใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษานอกระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในจังหวัดปัตตานี

- รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน : ศึกษากรณีโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตระเวนชายแดนภาคใต้
- สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส
- การศึกษาความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนรอบอ่าวปัตตานี
- การจัดกิจกรรมบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ สังกัดกรมสามัญศึกษา
- การประเมินโครงการอาชีวศึกษาพัฒนาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัดภาคใต้
- การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 2
- การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่ถูกกลบวางเพลิง จังหวัดปัตตานี
- การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย เขตการศึกษา 2
- บทบาทการใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในจังหวัดปัตตานี

- บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จังหวัดปัตตานี
- บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

1.6 เรื่อง สตรีเด็กและเยาวชน ทั้งหมด 14 รายการ

- สิทธิของภริยาในการหย่าและสิทธิที่พึงได้รับตามกฎหมายอิสลาม : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี
- ศึกษาความต้องการและความสนใจด้านนันทนาการของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- สถานการณ์ของเด็กและสตรีในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- กระบวนการสังคมสงเคราะห์กับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กด้อยโอกาสในจังหวัดปัตตานี
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี
- การประเมินโครงการพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจครอบครัวของสตรีและเยาวชนสตรีใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ชีวิตของแรงงานเด็กในชุมชนประมงชายฝั่งปัตตานี
- บทบาทของสตรีไทยมุสลิมในหมู่บ้านรูสมิแล
- บทบาทด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของสตรีไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้บริการทำคลอดแบบพื้นบ้าน และแบบสมัยใหม่ ของมารดาไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัจจัยที่มีผลต่อการรับบริการคุมกำเนิดของสตรีไทยมุสลิมในจังหวัดยะลา
- ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำสตรีในการพัฒนาชุมชน
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการพาบุตรไปรับภูมิคุ้มกันโรคในจังหวัดปัตตานี
- ผลกระทบของสื่อโทรทัศน์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับเยาวชนไทยใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.7 เรื่อง การมีส่วนร่วมทางสังคม ทั้งหมด 16 รายการ

- สภาวะสังคม-เศรษฐกิจ การประมง และความคิดเห็นต่อการจัดการประมงโดยชุมชนของชาวประมงพื้นบ้าน เกาะบุโหลนดอน จังหวัดสตูล
- การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของครูสอนศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดยะลา
- การมีส่วนร่วมของชาวชนบทในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ในจังหวัดปัตตานี
- การป้องกันยาเสพติดโดยองค์กรชุมชน : กรณีศึกษาบ้าน

เจาะกือแย ตำบลตะบิง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

- การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- กลุ่มพิทักษ์สวัสดิภาพชาวโคกโพธิ์ : พลังชาวบ้านเพื่อสวัสดิการชุมชน
- ความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- บทบาทของสตรีไทยมุสลิมในหมู่บ้านรูสมิแล
- บทบาทตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดภาคใต้
- ปัจจัยในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้า ของประชาชนในจังหวัดนราธิวาส
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
- ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการป่าพื้นบ้าน อาหารชุมชนในจังหวัดนราธิวาส
- ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำสตรีในการพัฒนาชุมชน
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเอง ชายแดนไทย-มาเลเซีย กรมทหารราบ ที่ 5

1.8 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งหมด 6 รายการ

- รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลกระทบพื้นที่ชนบทภาคใต้
- วิถีชีวิตชาวประมงน้ำลึก : กรณีศึกษาที่ปัตตานี
- สภาพเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม ของชุมชนประมงรอบอ่าวปัตตานี : การเปลี่ยนแปลงปัญหา และ การปรับตัว

- การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของบ้านทิวสนระหว่างปี 1950 - 1990
- การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนป้อมดิงม่วงตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- ชุมชนมุสลิมกับการเปลี่ยนแปลง

1.9 เรื่อง ปัญหาทางสังคม ทั้งหมด 25 รายการ

- อิทธิพลของความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามและปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม ที่มีต่อการติดยาเสพติด
- A Study of Mental Health of Warrant Officer in Areas of Unrest in Three Southernmost Provinces of Thailand
- รายงานการวิจัยเรื่อง สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้
- รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลกระทบพื้นที่ชนบทภาคใต้
- รายงานผลการวิจัยสภาพการมีงานทำและการว่างงานในชุมชนมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้
- สังคมไทยกับสถานการณ์ภาคใต้
- การระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ชนบทจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
- การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและผลการสำรวจความเห็นของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐต่อประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส

- การทบทวนองค์ความรู้เรื่อง สภาพปัญหา และมาตรการในการจัดการกับปัญหาการใช้สารเสพติดในภาคใต้
- กิจกรรมทางวัฒนธรรมสะตูด ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่
- ขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจประจำในสถานีตำรวจในจังหวัดภาคใต้
- ขวัญในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ขวัญของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ครูถูกจับเป็นตัวประกันอีกแล้ว
- ความคิดเห็นของประชาชนและข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อข้อปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม ตามคำวินิจฉัยของจุฬาราชมนตรี กรณีศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- จาคนกกระต่ายสู่สันติสุข 3 จังหวัดภาคใต้
- ชีวิตของแรงงานเด็กในชุมชนประมงชายฝั่งปัตตานี
- ดับไฟใต้
- ปัจจัยและแบบแผนการเกิดอาชญากรรมพื้นฐานในอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
- ปัจจัยความเครียดจากการทำงานและปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความต้องการย้ายออกนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
- ผลกระทบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ

- ที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ผลกระทบของการใช้แรงงานข้ามแดนในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- พลวัตทางสังคมกับปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.10 เรื่อง การสื่อสารมวลชน ทั้งหมด 22 รายการ

- ภาพสะท้อนเหตุการณ์ อุบัติการณ์ และวาทกรรมเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน
- เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการจัดการเครือข่ายสารสนเทศของชุมชน
- แบบแผนการสื่อสาร การเปิดรับสื่อและความต้องการข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนใต้
- เปิดใจดีใจภาคประชาชน : วิถุชุมชนคือเครื่องหมายขยายพลังวิถุคุณ (ปาฏิมาธิ์และเจ็ปอ)
- วิถุชุมชนจังหวัดปัตตานี : กิจกรรมสื่อภาคประชาชน
- สาร สื่อ สู่สันติ
- สื่อเพื่อสันติภาพ : จริยธรรม การจัดการ และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา
- ลักษณะ/ รูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการใช้ภาษาของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้
- การรับรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์รายวันของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของผู้นำมุสลิมที่มีผลต่อการ

ชั้นนำประชาชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนใต้

- การใช้บริการและการใช้อินเทอร์เน็ตตำบลในสามจังหวัดชายแดนใต้ : ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส
- การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารทางสื่อมวลชนของชาวไทยมุสลิมในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การศึกษาการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเขตชนบทและเขตเมืองในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
- การประชาสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การพัฒนาฐานข้อมูล และช่องทางการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างสังคมสันติสุข
- ผลกระทบของสื่อโทรทัศน์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับเยาวชนไทยใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ผลกระทบของการสื่อสารมวลชน : ทศนคติของประชาชนในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบ
- พัฒนาการข่าวสารสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- พฤติกรรมการรับสารจากสื่อโทรทัศน์ของรัฐ (สสท.11) ของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “ภาษาสื่อสารสัมพันธ์ชายแดนใต้” ของชาวไทยมุสลิมในอำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส
- พฤติกรรมการรับฟังรายการประเภทข่าวทางวิทยุกระจายเสียงของประชาชน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่ใช้ภาษาสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน

- พฤติกรรมการรับฟังข่าวสารความรู้จากสื่อวิทยุกระจายเสียงและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านและผู้นำชุมชนในจังหวัดปัตตานี

2. ด้านการเมืองการปกครอง

2.1 เรื่อง นโยบายการปกครอง ทั้งหมด 11 รายการ

- ระดับการเรียนรู้และเข้าใจการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีของเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 187/2546)
- รูปแบบและยุทธศาสตร์การจัดการสังคมสมบูรณแบบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- Peace Resolution : A Case Study of Separatist and Terrorist Movement in Southern Border Provinces of Thailand
- การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและผลการสำรวจความเห็นของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐต่อประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส
- การติดตามและประเมินผลโครงการทักษิณถิ่นทอง
- ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส)
- ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรับการถ่ายโอนอำนาจ ในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานี
- ผู้นำความขัดแย้งและความรุนแรง : สภาการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- พลวัตทางสังคมกับปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 เรื่อง องค์กรส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด 14 รายการ

- ผลการดำเนินงานตามแผนของชุมชน อบต. ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)
- รายงานการวิจัยเรื่อง องค์กรเครือข่ายชุมชนตำบลบาโงยซีแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
- การมีส่วนร่วมขององค์กรมุสลิมในการส่งเสริมธรรมรัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี
- การใช้สถิติชี้ประเด็นหญิงชายในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
- การใช้บริการและการใช้อินเทอร์เน็ตตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
- การติดตามและประเมินผลโครงการทักษิณถิ่นทอง
- การประสานสารนิเทศร่วมกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในชนบท : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลและสถานีอนามัย ตำบลบานา อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี

- การประสานงานพิเศษร่วมกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในชนบท : กรณีศึกษาองค์กรการบริหารส่วนตำบลและสถานีนามัย ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- ความคิดเห็นของประชาชน ครู และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรับการถ่ายโอนอำนาจ ในการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาลเมืองปัตตานี
- ทิศนะต่อข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- บทบาทที่ปฏิบัติอยู่และคาดหวังของคณะกรรมการพัฒนาประจำหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ในจังหวัดปัตตานี

2.3 เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งหมด 10 รายการ

- รูปแบบและยุทธศาสตร์การจัดการสังคมสมบูรณแบบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- สังคมกรรมทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดสตูล
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลปะลูล อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส)
- ทิศนะต่อข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ทิศนคติของประชาชนต่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- พฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลศึกษากรณีเทศบาลเมืองปัตตานี

3. ด้านศิลปะและวัฒนธรรม

3.1 เรื่อง ภาษาและการสื่อสาร ทั้งหมด 7 รายการ

- แนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ : การศึกษาศัพท์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- แนวแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นตากใบ : ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นของเสียงสระที่ใช้รูปเขียน ไ- ไ-
- สถานะของภาษาตากใบในภาษาไทยถิ่น

- สถานะของภาษาตากใบในภาษาไทยถิ่น (โครงการระยะที่ 2)
- การแปรของเสียงวรรณยุกต์ในคำพูดต่อเนื่องภาษาตากใบ
- การศึกษาคำและความหมายในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน กิ่งอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
- คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2 เรื่อง จิตรกรรม ทั้งหมด 6 รายการ

- เรือกอและในรูฯ
- ลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอและในจังหวัดปัตตานี
- การสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดปิปปลิวัน ตำบลศาลาใหม่ อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส
- การสำรวจจิตรกรรมไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
- จิตรกรรมฝาผนังวัดไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : การศึกษาในด้านอิทธิพลร่วม
- ดอกไม้บานที่กรือเซะ

3.3 เรื่อง หัตถกรรม ทั้งหมด 7 รายการ

- “หม้อ” ที่กูบังบาเดาะ
- หัตถกรรมพื้นบ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีผลิตภัณฑ์กระจูด
- สายบุรีบาติก
- การศึกษาเครื่องมือประมงพื้นบ้านในอ่าวพังงาและอ่าวกระบี
- กาแลบือซาร์ : ศูนย์กลางการค้าสำคัญก่อนการสร้างเมืองกรือเซะ
- การทดลองทอผ้าจวนตานีด้วยเส้นใยฝ้าย และใยสังเคราะห์

- ช่างกรีซคนสุดท้ายของประเทศ

3.4 เรื่อง สถาปัตยกรรม ทั้งหมด 6 รายการ

- วัง 7 หัวเมือง (ปัตตานี)
- ศาลาในจังหวัดปัตตานี
- สถาปัตยกรรมวังเจ้าเมือง บริเวณ 7 หัวเมืองของปัตตานี
- สถาปัตยกรรมทางศาสนาของชุมชนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี
- บ้านริมทางถนนหนองจิก
- ปิตุกรือแบ : ชุมประตู่ที่นำเข้าสู่กิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนมุสลิม

3.5 เรื่อง วรรณกรรม ทั้งหมด 5 รายการ

- การวิเคราะห์เรื่องสันสะท้อนปัญหาไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานี
- การศึกษาหลักฐานประวัติศาสตร์ประเภทตำนานพื้นบ้านภาคใต้ของประเทศไทย
- ดิเกร์ฮูลู : ฤาจะบูมตามสื่อโฆษณา
- นิราศปัตตานี

3.6 เรื่อง โบราณสถานและโบราณวัตถุ ทั้งหมด 7 รายการ

- การศึกษาตำแหน่งที่ตั้งเมืองโบราณปัตตานีจากภาพถ่ายทางอากาศและการสำรวจทางธรณีสัณฐาน
- การสำรวจโบราณสถานเบื้องต้นเมืองปัตตานี : ศึกษาเฉพาะกรณี วังจะบังติกอ

- การหาอายุโบราณวัตถุประเภทเครื่องปั้นดินเผาโดยวิธีเทอร์โมลูมิเนสเซนซ์บริเวณเมืองโบราณยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
- การศึกษาเตาเผาโบราณชุมชนปะโอด้วยวิธีธรณีฟิสิกส์
- การศึกษาโบราณวัตถุก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 ที่พบในปัตตานี
- การศึกษาบริเวณแหล่งเตาเผาเครื่องถ้วยโบราณ ในจังหวัดปัตตานี
- กำนันเจ๊ะปอ ลอดิง บุคคลดีเด่นในการอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี 2534

3.7 เรื่อง ศิลปะการแสดง ทั้งหมด 4 รายการ

- มะโย่งในสถานการณ์ที่กำลังจะดับสูญ
- วิถีและพลังของลิเกฮูลูในจังหวัดปัตตานี
- ศิลปินถิ่นใต้ : ชาตรี แวเต็ง
- กีฬาพื้นเมืองภาคใต้

4. ด้านวิถีชีวิตและประเพณี

ทั้งหมด 26 รายการ

- เลี้ยวหนึ่งของภาพชีวิตและความเคลื่อนไหวในชุมชนทรายขาว
- ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรของหมอพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพตนเองของชาวมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ : รายงานการวิจัย
- เทียวตลาดรูา
- วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวพุทธในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้

- วิถีและพลังของลิเกฮูลูในจังหวัดปัตตานี
- วิถีความเชื่อเทพเจ้าลี้มกอเหนี่ยว
- สังคมกรรมทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดสตูล
- อาหารพื้นบ้านไทยมุสลิม
- Multicultural Education for Thailand
- Unity and Diversity in the Muslim World
- กะเทาะสนิมกรีซ : แลวิถีชีวิตชาวใต้ตอนล่าง
- การรวบรวมภูมิปัญญาพื้นบ้านในจังหวัดปัตตานี
- การแข่งขันไก่เลี้ยงที่อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
- การศึกษาเปรียบเทียบ ประเพณีการแต่งงานกับหลักการแต่งงานตามศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันในจังหวัดปัตตานี
- การศึกษาลักษณะการยอมรับวิทยาการสมัยใหม่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- กีฬาพื้นเมืองภาคใต้
- กิจกรรมทางวัฒนธรรมสะดุด ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่
- ภาพยนตร์แหลมเครื่องควาหวานปักชำใต้
- ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามของคนไทยมุสลิมชนบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต
- ความเชื่อเกี่ยวกับความจริงทางวิทยาศาสตร์ของชาวไทย

- มุสลิมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- จริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
- บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวมุสลิมในชุมชนบ้านคลองอ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
- ประเพณีลาซัง-โต๊ะซูมูก
- พฤติกรรมการบริโภคเสื้อผ้ามือสองของเยาวชนมุสลิม : กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนสายบุรีอิสลาม จังหวัดปัตตานี

5. ด้านประวัติศาสตร์

ทั้งหมด 12 รายการ

- การศึกษาตำแหน่งที่ตั้งเมืองโบราณปัตตานีจากภาพถ่ายทางอากาศและการสำรวจทางธรณีสัณฐาน
- เศรษฐกิจการพาณิชย์ต่างประเทศของปัตตานีในอดีต
- สถานภาพเมืองปัตตานีในประวัติศาสตร์ช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 : ด้านความสัมพันธ์กับประเทศญี่ปุ่น
- กะเทาะสนิมกริช : แลวิถีชีวิตชาวใต้ตอนล่าง
- การสร้างเว็บ 360 องศา พาโนรามิค วิว และอินเทอร์เรคชั่นซีดี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ปัตตานี
- การสร้างอัตลักษณ์ของชาวมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีนในปัตตานี : มองผ่านตำนานมัสยิดกรือเซะ
- การศึกษาด้านเมืองปัตตานี: มิติทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมภาคใต้
- กาแลบือซาร์ : ศูนย์กลางการค้าสำคัญก่อนการสร้างเมืองกรือเซะ

- การบันทึกประวัติศาสตร์ภาคใต้ในเอกสารประเภทพงศาวดารการเมืองภาคใต้สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น : ประวัติศาสตร์ภายใต้กรอบอำนาจรัฐ
- ปัตตานีพัฒนาการทางภูมิรัฐศาสตร์
- ผู้นำความขัดแย้งและความรุนแรง : สภาการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- พัฒนาการประวัติศาสตร์ราชอาณาจักรมลายูปัตตานี ตั้งแต่ ค.ศ.1350-1909 และการเข้ามาของศาสนาอิสลามในภูมิภาคปัตตานี

6. ด้านภูมิทัศน์และการท่องเที่ยว

6.1 เรื่อง ปัตตานี ทั้งหมด 4 รายการ

- Modeling the Distribution of Monthly Rainfall in Pattani Province Over the Last 20 Years (1982-2001)
- การสร้างเว็บ 360 องศา พาโนรามิค วิว และอินเทอร์เรคชั่นซีดี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ปัตตานี
- ซิมอีโต้มอญ กระโถงแทง บูดอ้อยที่สายบุรี
- ปริมาณน้ำฝนและเขตภูมิอากาศของจังหวัดปัตตานี

7. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

7.1 เรื่อง การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทั้งหมด 38 รายการ

- รายงานวิจัยเรื่อง การจำแนกประเภทของสังคมพืชป่าพรุในจังหวัดนราธิวาส
- รายงานการวิจัย ลักษณะเฉพาะของน้ำในอ่าวปัตตานี
- รายงานฉบับสมบูรณ์ แผนการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดนราธิวาส

- รายงานผลการสำรวจศึกษาสถานะนิเวศวิทยาทางการประมงบริเวณอ่าวปัตตานี
- สถานะทางเศรษฐกิจและการจัดการทรัพยากรประมงของชุมชนประมงพื้นบ้านในจังหวัดปัตตานี
- ศึกษาปริมาณความเข้มข้นของน้ำมันในแม่น้ำปัตตานี
- อนุกรมวิธานของปูแสม (Grapsidae) ในอ่าวปัตตานี
- Relationship between rainfall and salinity in Pattani bay
- The Determinants of Salinity in Pattani Bay
- ลักษณะอนุภาคตะกอนชายฝั่ง อ่าวไทย
- การเปลี่ยนแปลง ปัญหาและทางเลือกของชุมชนประมง กรณีศึกษาการใช้ประโยชน์ จากป่าชายเลนหมู่บ้านดาโต๊ะ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี : รายงานโครงการวิจัยป่าชุมชนในภาคใต้
- การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมต่อการจัดการร่วมในโครงการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดินพรุของสมาชิกนิคมสหกรณ์บาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
- การวิเคราะห์ปริมาณยูเรเนียมในดินตะกอนพื้นที่จังหวัดปัตตานี และนราธิวาสด้วยเครื่องแกมมาสเปกโตรมิเตอร์
- การวิจัยทำระบบฐานข้อมูลพื้นที่ เพื่อการพัฒนารอบอ่าวปัตตานี
- การสำรวจและรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและหนองจิก จังหวัดปัตตานี
- การสำรวจลักษณะทางกายภาพของป่าชายเลนในจังหวัดปัตตานี

- การสำรวจข้อมูลชีวภาพอ่าวปัตตานี
- การสำรวจชนิดและความหนาแน่นของไม้ชายเลนรอบพื้นที่อ่าวปัตตานี
- การสำรวจชนิดและปริมาณการจับสัตว์น้ำ และสภาพการประมงขนาดเล็กกรอบอ่าวปัตตานี
- การสำรวจปริมาณยูเรเนียม ทอเรียมและโพแทสเซียมระดับพื้นผิว ในจังหวัดยะลา ด้วยแกมมาสเปกโตรเมตรี
- การสำรวจปริมาณกรดฮิวมิกในดินบริเวณพื้นที่พรุชายฝั่งทะเล จังหวัดนราธิวาส
- การสำรวจปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี
- การศึกษาศักยภาพของดินบริเวณชายฝั่งอ่าวปัตตานีสำหรับการทำนา
- การศึกษาสถานภาพและคุณสมบัติบางประการของประชากรนกชายเลนอพยพในเขตจังหวัดปัตตานี
- การศึกษาความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนรอบอ่าวปัตตานี
- การศึกษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำยะหริ่งเพื่อการประมง
- การประยุกต์การประมวลผลภาพสำรวจแนวชายฝั่งจังหวัดปัตตานีถึงจังหวัดนราธิวาส
- การประยุกต์ข้อมูลการรับรู้จากระยะไกลเพื่อเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงของแนวชายฝั่งในภาคใต้ตอนล่าง ประเทศไทย (ปัตตานีและนราธิวาส)
- ข้อมูลทางชีวภาพของอ่าวปัตตานี

- ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติบางประการของดินและสังคมพืชในป่าชายเลนยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
- ความหลากหลายและความชุกชุมของผีเสื้อหนอนคืบ (Lepidoptera : Geometridae) ในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา จังหวัดนราธิวาส
- ความหนาแน่นทางนิเวศของปูแครงผลิตในเขตจังหวัดปัตตานี
- คุณภาพทางจุลชีววิทยาของน้ำในอ่าวปัตตานี
- ชนิดและความชุกชุมของมดตามฤดูกาลในป่าฮาลา-บาลา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา จังหวัดนราธิวาส
- ชนิดของหอยในอ่าวปัตตานีและบริเวณใกล้เคียง
- บทบาทของชุมชนชาวประมงพื้นบ้านในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งและการใช้กฎหมาย ในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี ศึกษากรณี : บ้านตันหยงเปาว์ หมู่ที่ 4 ต.ท่ากำชำ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี : รายงานผลการวิจัย
- ประมงหมู่บ้านที่กะดุนง : เศรษฐกิจแห่งความพอเพียง
- ปริมาณธาตุอาหารในดินและพืชบริเวณพื้นที่ดินอินทรีย์ในจังหวัดนราธิวาส

7.2 เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งหมด 5 รายการ

- การสำรวจสภาพปัญหามลพิษทางน้ำบริเวณพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี : รายงานการวิจัย
- การตรวจวัดสารกัมมันตรังสีจากฝุ่นในอากาศบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
- การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางน้ำจากการปรับปรุงแม่น้ำโกลก (โหละหนัก)

- การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางน้ำจากการปรับปรุงแม่น้ำโกลกคุณภาพน้ำผิวดิน และแบคทีเรียในน้ำ
- ปริมาณสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์กลุ่มออร์แกโนคลอรีนบางชนิดที่ตกค้างในน้ำบริเวณแม่น้ำโก-ลก คลองตากใบ และชายฝั่งทะเลบริเวณใกล้เคียง

8. ด้านการศึกษา

8.1 เรื่อง นโยบายทางการศึกษา ทั้งหมด 25 รายการ

- รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน : ศึกษากรณีโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตระเวนชายแดนภาคใต้
- รายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา จังหวัดยะลา
- รายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา จังหวัดปัตตานี
- รูปแบบการบริหารงานวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
- รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- เจตคติของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใน 3 จังหวัดภาคใต้
- แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2540-2549)
- แนวโน้มการประถมศึกษาในทศวรรษหน้าของจังหวัด

ปัตตานี ที่สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย

- แนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7
- กระบวนการวางแผนการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 2
- การวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การศึกษากระบวนการวางแผนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
- การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และอำเภอในเขตการศึกษา 2
- การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 2
- การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ตอนล่าง
- การนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา
- การบริการหลักสูตรเทคโนโลยีหมู่บ้านของวิทยาลัยเทคนิคในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การประเมินโครงการการนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี

- การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี
- การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดปัตตานี
- ความคิดเห็นของประชาชน ครู และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
- ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท จังหวัดปัตตานี

8.2 เรื่อง การจัดการศึกษา ทั้งหมด 16 รายการ

- ภาษาอังกฤษกับนักเรียนไทยมุสลิมฯ
- รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- สรุปรายงานการวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้”

- กระบวนการวางแผนการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 2
- การใช้เทคโนโลยีการศึกษาของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานการประถมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส
- การวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การสอนภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- การศึกษาสำรวจสถานการณ์การดำเนินการรับนักเรียนในโครงการส่งเสริมการศึกษาทั่วไปของนักเรียนไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2526
- การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 2
- การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ตอนล่าง
- การติดตามประเมินผล โครงการพัฒนาอาชีพในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม/ปอเนาะ/ชุมชน ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
- การพัฒนาทักษะวิชาชีพในสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อทำงานอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)
- ความต้องการใช้สารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ของผู้บริหารระดับอำเภอและจังหวัดใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตการศึกษา 2
- ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

8.3 เรื่อง บุคลากรทางการศึกษา ทั้งหมด 37 รายการ

- แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษาใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2540-2549)
- สภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี
- ลักษณะของครูที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทตามแนวความคิดเห็นของคณะกรรมการ สภาตำบลในเขตรับผิดชอบของวิทยาลัยครูยะลา
- การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส
- การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
- การศึกษาพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 2

- การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 2
- การนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา
- การปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดภาคใต้
- การปฏิบัติงานของครูอัตราจ้าง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส
- การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
- การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 2
- กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 2
- ขวัญการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี
- ขวัญของครูโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ขวัญของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเสี่ยงภัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความต้องการและปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- ความต้องการและปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- คุณลักษณะของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอที่ส่งเสริมการพัฒนาชนบท ตามความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- คุณลักษณะของครูเพื่อการพัฒนาชนบทตามความคิดของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล จังหวัดปัตตานี
- คุณลักษณะของครูที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนชุมชน เขตการศึกษา 2
- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา
- ทักษะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 2
- บทบาทของอุละมาอ์ปัตตานีในอดีตกับการพัฒนาสังคมการศึกษาและวัฒนธรรมมุสลิมในดินแดนปัตตานี
- บทบาทของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาสต่อการพัฒนาชนบท
- บทบาทของครูใหญ่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการปรับปรุงการเรียนการสอน
- บทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี

- บทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 2
- บทบาทของผู้บริหาร ครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิที่ส่งผลต่อคุณภาพวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส
- ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 2
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อความท้าทายในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดปัตตานี
- พฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2

8.4 เรื่อง ปัญหาทางการศึกษา ทั้งหมด 18 รายการ

- สภาพและปัญหาในการปฏิบัติการกิจของนักวิชาการศึกษาลำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภาคใต้
- สภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ยะลาและสตูล
- สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
- สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส
- สภาพปัจจุบัน ปัญหาและการพัฒนาการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- สภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจังหวัดปัตตานี
- การศึกษาสภาพความต้องการและการพัฒนาทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม : รายงานการวิจัย
- การศึกษาความต้องการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี
- ความต้องการและปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความต้องการและปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- ความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ประสิทธิภาพการสอนของครูอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อความท้าทายในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
- ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตการศึกษา 2
- ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี
- ปัญหาการบริหารโครงการของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

9. ด้านสุขภาพอนามัย

9.1 เรื่อง อาหารและการบริโภค ทั้งหมด 9 รายการ

- รูปแบบการบริโภคอาหารของหญิงตั้งครรภ์ชาวไทยมุสลิมใน

จังหวัดปัตตานี

- ศึกษาการทำผลิตภัณฑ์บูดูและวิเคราะห์คุณค่าทางอาหารของผลิตภัณฑ์บูดู
- อาหารพื้นบ้านไทยมุสลิม
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นบางชนิดจากอ่าวปัตตานี : บูดู
- กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวานปักษ์ใต้
- คุณค่าทางโภชนาการของอาหารท้องถิ่นมุสลิมใน จ.ปัตตานี
- บทบาทของการบริโภคอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลต่อรูปแบบการบริโภคอาหาร ของชาวไทยมุสลิมกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง
- ปรับปรุงพฤติกรรมการกินของประชากรเป้าหมายในภาคใต้ของประเทศไทย
- พฤติกรรมการกินของประชาชนภาคใต้ของประเทศไทย

9.2 เรื่อง สุขอนามัยชุมชน ทั้งหมด 22 รายการ

- การศึกษาแบบการสนทนากลุ่มเรื่อง ทักษะคิดและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะเจริญพันธุ์ของชาวไทยมุสลิม
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี
- A Study of Mental Health of Warrant Officer in Areas of Unrest in Three Southernmost Provinces of Thailand
- รายงานการวิจัย พฤติกรรมการเลี้ยงดูทารก 0-1 ปี ของชาวไทยมุสลิม เขตชายแดนภาคใต้

- รายงานการปฏิบัติงานตามโครงการสุขภาพมารดาและเด็กในชุมชนรอบอ่าวปัตตานีประจำปี 2540
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพตนเองของชาวมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ : รายงานการวิจัย
- Carcinoma of the Esophagus in the Muslims of Southern Thailand : Epidemiology
- ศึกษาความต้องการและความสนใจด้านนันทนาการของเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- Genetic and environmental interactions on oral cancer in Southern
- Modelling the Incidence of Fever-Symptomatic Diseases in Subdistricts of Yala Province
- การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในระยะตั้งครรภ์ : กรณีศึกษาสตรีไทยมุสลิมในภาคใต้
- การสำรวจความรู้ ความคิดเห็น และพฤติกรรม ด้านอนามัยแม่และเด็ก กับการเว้นช่วงระยะการมีบุตรในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การหารูปแบบสื่อที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การบริโภคธาตุเหล็กของหญิงตั้งครรภ์ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี
- ปรับปรุงพฤติกรรมกินของประชากรเป้าหมายในภาคใต้ของประเทศไทย
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการทำคลอดแบบพื้นบ้านและแบบสมัยใหม่ ของมารดาไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ปัจจัยที่มีผลต่อการรับบริการคุมกำเนิดของสตรีไทยมุสลิมในจังหวัดยะลา
- ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อบัตรประกันสุขภาพของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการพาบุตรไปรับภูมิคุ้มกันโรคในจังหวัดปัตตานี
- ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลี้ยงทารกด้วยปลาเป็นอาหารเสริมในอำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี
- พฤติกรรมการรักษาพยาบาลเด็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัว ไทยพุทธและมุสลิมในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี
- พฤติกรรมการใช้ยาในผู้ป่วยชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ที่มารับบริการในโรงพยาบาลของรัฐในเขตจังหวัดภาคใต้

9.3 เรื่อง หน่วยงานบริการสาธารณสุข ทั้งหมด 4 รายการ

- แบบจำลองศูนย์สื่อสารสาธารณสุข สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การหารูปแบบสื่อที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การบริโภคธาตุเหล็กของหญิงตั้งครรภ์ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี
- การประเมินโครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยเน้นการสอนจริยธรรมศาสนาอิสลาม : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์ดาร์ลุอ์มาน ตำบลบุดี อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของสถานีนามัย ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

10. ด้านศาสนา

10.1 เรื่อง ประวัติศาสนา ทั้งหมด 7 รายการ

- แนวคิดเชิงซูฟีของกลุ่มตะวะฮ์ดบัสมี ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย
- สังคมมุสลิมในราชวงศ์ออตโตมาน (1299-1922)
- ศาสนาพุทธที่ปรากฏในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 : การศึกษาจากหลักฐานทางโบราณคดี
- สถานภาพประวัติศาสตร์อิสลามในหนังสือแบบเรียนระดับมัธยมศึกษา : ศึกษากรณีประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย
- อะชาอิเราะฮ์ : ประวัติ แนวคิด และอิทธิพลต่อหลักศรัทธาของมุสลิม จังหวัดชายแดนภาคใต้
- พัฒนาการประวัติศาสตร์ราชอาณาจักรมลายูปัตตานี ตั้งแต่ ค.ศ.1350-1909 และการเข้ามาของศาสนาอิสลามในภูมิภาคปัตตานี
- พุทธนิยายในปัตตานีโบราณ

10.2 เรื่อง ศาสนากับสังคม ทั้งหมด 17 รายการ

- อิทธิพลของความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามและปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม ที่มีต่อการติดยาเสพติด
- แนวทางของศาสนาอิสลามเกี่ยวกับความตายและการปฏิบัติต่อคนไข้ในมรณวิถี
- มนุษย์ในอิสลาม : ศึกษาวิเคราะห์ปฐมกำเนิดของมนุษย์
- วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- สังคมกรณีทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดสตูล
- ศาสนาอิสลามกับการพัฒนาการศึกษา : แนวความคิดของมุหัมมัดอัब्ดุลฮะยี (1849 - 1905)
- อะชาอิเราะฮ์ : ประวัติ แนวคิด และอิทธิพลต่อหลักศรัทธาของมุสลิม จังหวัดชายแดนภาคใต้
- การศึกษาเปรียบเทียบ ประเพณีการแต่งงานกับหลักการแต่งงานตามศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การบริหารมัสยิดในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามของคนไทยมุสลิมชนบท จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต
- ความเชื่อเกี่ยวกับความจริงทางวิทยาศาสตร์ของชาวไทยมุสลิมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของมัสยิดดารุลนาอีม หมู่ที่ 4 ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
- คุณลักษณะของผู้นำศาสนาอิสลามที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน และแนวทางการจัดฝึกอบรมผู้นำศาสนาอิสลามเพื่อพัฒนาชุมชน ในจังหวัดปัตตานี
- จริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ทศนคติอุลามาอ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อแนวคิดสะลัฟและค่อลัฟ เกี่ยวกับคุณลักษณะของอัลลอฮ์
- ธนาการอิสลาม
- บทบาทมัสยิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

10.3 เรื่อง ผู้นำทางศาสนา ทั้งหมด 5 รายการ

- แนะนำสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี
- สรุปรายงานการวิจัยประเมินผลเรื่อง การประเมินโครงการ สัมมนาผู้นำศาสนาและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต จังหวัดสตูล
- คุณลักษณะของข้าราชการที่พึงประสงค์ในทัศนะของผู้นำศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา
- คุณลักษณะของผู้นำศาสนาอิสลามที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน และแนวทางการจัดฝึกอบรมผู้นำศาสนาอิสลามเพื่อพัฒนาชุมชน ในจังหวัดปัตตานี
- บทบาทมัสยิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

11. ด้านกฎหมาย

- โครงการศึกษาและพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในโครงการนำร่อง (ต่อเนื่อง) รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบและขยายสู่ชุมชนใหม่ พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ตำบลปะลุกาสาเมาะ ปะนาเระ กรงปินัง จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี
- การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและผลการสำรวจความเห็นของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐต่อประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส

11.2 เรื่อง กฎหมายอิสลาม ทั้งหมด 7 รายการ

- สิทธิและหน้าที่ของภริยาตามกฎหมายอิสลาม : ศึกษากรณีการปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี

- สิทธิของภริยาในการหย่าและสิทธิที่พึงได้รับตามกฎหมายอิสลาม : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี
- ศึกษาเปรียบเทียบมะฮัรในกฎหมายอิสลามตามทัศนะมัซฮับทั้งสี่
- ศึกษาการซื้อขายแบบผ่อนชำระตามกฎหมายอิสลาม : กรณีศึกษาสหกรณ์อิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- การได้มา บทบาท และหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่เป็นวะลียอามม์ของชาวมุสลิมในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีจังหวัดปัตตานีและสงขลา
- ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอาญาอิสลามกับประมวลกฎหมายอาญาไทย
- ธนาการอิสลาม

บทที่ 4

ข้อเสนอในการจัดการงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา วิกฤตความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ควรมีการค้นหาและตั้งโจทย์วิจัย ในรายละเอียดของประเด็น
ต่อไปนี้

- เป็นงานวิจัยที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- เป็นงานวิจัยที่ต้องการข้อเท็จจริงซึ่งสามารถอธิบายสาเหตุที่มีหลักฐานทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ
- เป็นงานวิจัยที่ต้องการรู้เงื่อนไขสำคัญในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา
- เป็นการประเมินสถานการณ์เพื่อทราบแนวโน้มในอนาคต เป็นการประเมินสถานการณ์ความรุนแรง เพื่อเตรียมการรองรับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง
- ต้องการงานวิจัยเชิงรัฐศาสตร์ การเมือง เพื่อการวางยุทธศาสตร์แก้ปัญหาโดยเฉพาะภาวะเร่งด่วน

2. ควรมีการจัดการงานวิจัยอย่างชัดเจนและจริงจัง มีการประสานการจัดการงานวิจัยโดยอาจจะอยู่ในลักษณะแบบเครือข่ายหรือศูนย์วิจัยเพื่อประสานนักวิจัย รวมถึง เครือข่ายคนทำงานพัฒนาในพื้นที่ที่มีประสบการณ์และชุดความรู้ ทำให้เกิดการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้จากงานวิจัยและงานพัฒนา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา

3. ควรมีพื้นที่สาธารณะ หรือพื้นที่ที่เป็นเวทีเพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ประชาชน

“รวมพลังปัญญา คืนสันติสุขภาวะสู่ชาวใต้”

โดย

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ร่วมกับ

กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

คณะทำงานวาระทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วพส.)

สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สวรส.ภาคใต้ มอ.)

Memo / บันทึก

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is a vertical margin line on the left side, creating a narrow left margin. The paper appears to be from a notebook or a set of legal pads. The background is a solid light gray.

Memo / บันทึก

Memo / บันทึก

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. On the left side, there are faint, light-grey markings that appear to be part of a binder or folder, including what looks like a metal clip or staple mechanism. The overall appearance is that of a clean, unused piece of stationery.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

Blank lined paper for writing.